

İÇ ANADOLU BÖLGESİ
HAPİSHANELERİ
ÜÇ AYLIK HAK
İHLALLERİ RAPORU

(OCAK-ŞUBAT-MART 2021)

Nisan 2021

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
ANKARA ŞUBESİ

1986

İÇİNDEKİLER

HAPİSHANELERDE ÖLÜMLER.....	1
SAĞLIK HAKKI.....	2
İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE	10
DİSİPLİN CEZALARI VE İNFAZ	15
BASKILAR, İLETİŞİM YASAKLARI, DİĞER SORUNLAR	18
SONUÇ ve ÖNERİLER	21

İnsan Hakları Derneği (İHD) Ankara Şubesi Hapishaneler Komisyonu'nun hazırladığı bu rapor, aşağıda isimleri belirtilen hapishanelerden İHD Ankara Şubesi Hapishaneler Komisyonu'na gelen başvurular, avukatların hapishanelere yaptıkları ziyaretler, mahpusların tarafımıza yolladığı mektuplar ve mahpus-aile görüşmelerinin tarafımıza aktarılması ile derlenen bilgiler sonucunda hazırlanmıştır.

Ocak-Şubat-Mart aylarında derneğimize İç Anadolu Bölge hapishaneleri için 62 kişi, diğer cezaevleri için 1 kişi olmak üzere toplam 63 kişi başvuru yapmıştır. Komisyonumuza yapılan başvurular ile ilgili olarak hak ihlallerinin ortadan kaldırılması için ilgili kamu kurumlarına gerekli yazılar yazılmıştır.

İç Anadolu Bölgesindeki hapishanelerde İmralı Tecridine son verilmesi ve hapishanelerde yaşanan hak ihlallerinin sonlandırılması talepli süresiz-dönüşümlü açlık grevleri devam etmektedir.

Hak ihlali ile ilgili olarak başvuru gelen İç Anadolu Bölge Hapishaneleri

- Afyonkarahisar 1 Nolu Tipi Kapalı Hapishanesi
- Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesi
- Karabük T Tipi Kapalı Hapishanesi
- Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Hapishanesi
- Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesi
- Kırıkkale/Keskin T Tipi Kapalı Hapishanesi
- Kırşehir E T Tipi Kapalı Hapishanesi
- Konya/Ereğli T Tipi Kapalı Hapishanesi
- Sincan Kadın Kapalı Hapishanesi
- Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi
- Sincan 3 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi
- Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesi

HAPİSHANELERDE ÖLÜMLER

İHD'nin belirlemelerine göre, 2021 yılı Ocak-Şubat-Mart aylarında çeşitli cezaevlerinde en az **13** mahpus yaşamını yitirdi.

Şubemiz Hapishaneler Komisyonu'nca tespit edilebilen ölümler aşağıda aktarılmıştır.

- *2 Mahpus Ağır Hastalıkları nedeniyle yaşamını yitirdi.*
- *1 Ağır Hasta Mahpus tahliye edildikten kısa süre sonra hastanede yaşamını yitirdi.*
- *1'i çocuk olmak üzere 5 Mahpusun intihar ederek yaşamını yitirdiği iddia edildi.*
- *4 Mahpus Korona nedeniyle yaşamını yitirdi.*

- 1 Mahpus şüpheli şekilde yaşamını yitirdi. %93 engelliydi.

1) **Ercan Dağhan:** Sincan Kapalı Hapishanesi, 05.11.2020'de kanser hastalığı nedeniyle tahliye edildi, 4 Ocak 2021'de tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi.

2) **Hadi Yalçın:** Edirne F Tipi Kapalı Hapishanesi, kanser tedavisi gören ağır hasta mahpus, 08.01.2021'de yaşamını yitirdi.

3) **Shayan Kheyrian:** Denizli D Tipi Kapalı Hapishanesi, 13.01.2021'de intihar sonucu hayatını kaybettiği iddia edildi.

4) **Metin Yücel:** Düzce T Tipi Kapalı Hapishanesi, 18.01.2021'de Covid-19 nedeniyle yaşamını yitirdi.

5) **Kahraman Sezer:** İskenderun T Tipi Kapalı Hapishanesi, 30.01.2021'de Covid-19 nedeniyle yaşamını yitirdi.

6) **Ersoy Karamustafa:** Manisa T Tipi Kapalı Hapishanesi, 13.02.2021'de Covid-19 nedeniyle yaşamını yitirdi.

7) **Kadir Aktar:** Maltepe Kapalı Hapishanesi, 17 Yaşında çocuk, Tahliye edildikten 2 gün sonra gözaltına alınıp tutuklanmış olup, cezaevinde ölü bulunmuştur. 17.02.2021'de intihar sonucu hayatını kaybettiği iddia edilen mahpusun ölüm nedeni şüphelidir.

8) **Ramazan Akbaşlı:** Van F Tipi Kapalı Hapishanesi, 23 Şubat'ta intihar ettiği iddia edildi. Yoğun bakıma kaldırılmış ve 24 Şubat 2021'de beyin ölümü gerçekleşmiştir.

9) **Önder Ateş:** Samsun E Tipi Kapalı Hapishanesi, 04.03.2021'de Covid-19 nedeniyle kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi. Ölümünden 1 saat önce tahliye kararı verilmiştir.

10) **Osman Safa:** Sakarya/Ferizli L Tipi Kapalı Hapishanesi, 05.03.2021'de intihar sonucu hayatını kaybettiği iddia edildi.

11) **Hayrettin Yılmaz:** Afyonkarahisar 1 Nolu Tipi Kapalı Hapishanesi, şartlı tahliyeden yararlanması gerekirken tahliye edilmeyen mahpus 14.03.2021'de ağır hastalıkları nedeniyle yaşamını yitirdi.

12) **Macit Demir:** Hakkari Kapalı Hapishanesi, 17.03.2021'de intihar sonucu hayatını kaybettiği iddia edildi.

13) **Oğuzhan Gürbüz:** Samsun Kapalı Hapishanesi, 29.03.2021'de hücrelerinde ölü bulundu, %93 engelli olmasına rağmen hapishanede tutulmuştur.

SAĞLIK HAKKI

Mahpusların bir arada ve kalabalık koşullarda yaşadıkları göz önünde bulundurulduğunda hapishanelerde hijyenik ortamın sağlanmasının, kişisel koruyucu tedbir uygulamalarının neredeyse imkânsız olduğu söylenebilir. Bu durum bütün dünyayı etkileyen Covid-19 salgınının hapishanelerde çok hızlı yayılabileceğini ortaya koymaktadır. Özellikle hapishanelerdeki yoğunluk ve hareketlilik göz önüne alındığında durumun daha da vahim olduğu görülmektedir.

İHD'nin verilerine göre, hapishanelerde (en az) 604'ü ağır olmak üzere en az 1.605 hasta mahpus bulunmaktadır. İç Anadolu Bölge Hapishanelerinde ise 46'si kadın olmak üzere en az 284 hasta mahpus bulunmaktadır. Bunların 98'i ağır hasta mahpustur.

Adalet Bakanlığı tarafından 18 Şubat 2021'de Korona başlıklı üçüncü açıklama yapılmıştır. Açıklamada:

“Şu an itibarıyla 372 Ceza İnfaz Kurumumuzdan 55'inde pozitif vaka bulunmaktadır. Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından yapılan bildirimlere göre; bugün itibarıyla ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerden toplam Covid-19 vaka sayısı 240'tır. Bu tutuklu ve hükümlülerden 2'si yoğun bakımda olmak üzere 33'ünün Sağlık Bakanlığı tedavi algoritması çerçevesinde, hastanede yatırılarak

tedavilerine devam edilmektedir. Testi pozitif çıkan tüm tutuklu/hükümlülerin genel sağlık durumları iyidir. Entübe durumda olan tutuklu/hükümlü bulunmamaktadır. Tedavilerine ceza infaz kurumlarında devam edilen diğer 207 tutuklu ve hükümlünün ise Covid-19 açısından herhangi bir semptomu bulunmamakta olup; genel sağlık durumları iyidir. Koronavirüs salgınından etkilenen tutuklu/hükümlülerin yakınlarına, sağlık durumları ile ilgili bilgilendirme Sağlık Bakanlığı ve ceza infaz kurumları müdürlükleri tarafından düzenli olarak yapılmaktadır. Yine Cumhuriyet Başsavcılıklardan alınan bilgilere göre; Covid-19 salgınının ülkemizde etkili olduğu 14 Mart 2020 tarihinden bu yana hayatlarını kaybeden 19 tutuklu/hükümlünün kronik rahatsızlıkları (diyabet, hipertansiyon, tüberküloz, KOAH, astım, böbrek yetmezliği, beyin kanaması, göğüs hastalıkları) nedeniyle salgın öncesinde veya salgın sırasında hastanelerde tedavi edildikleri, 9 hükümlünün ise Covid-19 virüsüne bağlı olarak bağışıklık sistemlerinde gelişen komplikasyonlar sebebi ile vefat ettiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla, bu süreçte hayatını kaybeden tutuklu ve hükümlülerden 19'unun bir hastane geçmişi olduğu veya kronik hastalıklardan tedavi süreçlerinin bulunduğu görülmektedir." şeklinde bilgi paylaşılmıştır.

Komisyonumuza yapılan başvurular ve avukat görüşmeleri sonucunda belirtilen hapisanelerde yaşanan sağlık hakkı ihlalleri aşağıdaki gibidir:

SAĞLIK HAKKINA ERİŞİMDE TESPİT EDİLEN HUSUSLAR

- Mahpuslar aşırı kalabalık koşullarda kalmaktadırlar.
- Tek kişilik, sağlıksız nakil araçları ile sevkler yapılmakta; bu durum özellikle kalp, astım, epilepsi hastalarının sağlıklarını kötü etkilemektedir.
- Mahpuslar kelepçeli muayene edilmekte, kelepçeli halde hastane sevkleri yapılmaktadır.
- Korona riskine rağmen mahpuslara yeterli miktarda hijyen malzemeleri ve maske verilmeme, tedbirlere uyulmamaktadır.
- Bazı cezaevlerinde; 15'er günlük vardiya sistemi ile çalışan infaz memurlarının, vardiya sisteminin 7'şer günü indirilmesinden sonra Covid vakaları artmıştır.
- Hasta mahpuslar revire geç çıkarılmakta, hastane sevkleri ya geç yapılmakta ya da hiç yapılamamaktadır. Ayrıca rutin yapılması gereken test ve kontrollerde aksamaktadır.
- Adli Tıp Kurumu politik tutum izleyerek cezaevinde kalamaz raporu vermemekte, tam teşekküllü hastane ve üniversite hastanelerinin cezaevinde kalamaz raporları kabul edilmemekte ve ağır hasta mahpusların infazları ertelenmemektedir.
- Diyet yemeği ihtiyacı olan mahpusların diyet yemeği talepleri karşılanmamaktadır.
- Kendi öz bakımını yapamayacak düzeyde psikolojik rahatsızlıkları (şizofreni vb.) olan mahpuslar tahliye edilmemektedir.
- Mahpusların dış tedavileri yapılmamakta, parasını ödemiş olmalarına rağmen implant tedavilerinin de yarım bırakıldığı öğrenilmiştir.

- Afyon 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde kalan ağır hasta mahpus Hayrettin Yılmaz'ın tedavileri yapılmamış, cezası bir yılın altına düşmesine rağmen tahliye edilmemiş ve hastalıkları nedeniyle yaşamını yitirmiştir.
- Afyon 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde kalan ve sürekli felçlik geçiren mahpusun tedavileri yapılmamakta, engelli küçük çocuğu olmasına rağmen ailesine yakın yere sevki kabul edilmemekte ve kendisinin ağır hastalıklarından kaynaklı denetimli serbestlik talebi kabul edilmemektedir.
- Bel fıtığı ve kireçlenme sorunu olan bir mahpusun ortopedik yatak ihtiyacı karşılanmamaktadır.

Afyon 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi

K. B. 03.02.2021'de yazdığı mektupta; "F. A.'ın 1993 yılında tutuklandığını, müddetnamesine göre 2004 yılında tahliye edildiğini, tahliyesinin rahatsızlığından dolayı olmuş olabileceğini, fakat 2007 yılında tekrar tutuklandığını, kendisinin sorulara cevap veremediğini, şizofreni hastası olduğunu, kendisi ile ilgili hiçbir şeyi algılayamadığını, kendisine kalırsa hiç tahliye olmadığını, bazı ilaçlar kullandığını, ilaçların kontrollü olarak verildiğini, ilaçlar aksadığında durumunun birden bire kötüleştiğini, tek başına kalmasının mümkün olmadığını ve hiçbir şekilde kendi ihtiyaçlarını karşılayamadığını, gerçeklikle bağlantısının kopuk olduğunu, buldukları yıl için örneğin '2016, 2017'ye yeni girdik' dediğini, böyle birinin cezaevinde kalmasının mümkün olmadığını, Adli Tıp Kurumu veya bunun gibi bir yerden rapor alınması halinde tahliye edilebileceğini; aynı durumda olan S. T.'in da 2018 yılından bu yana cezaevinde olduğunu, şu an sağ bacağının dizden aşağısının olmadığını, protez kullandığını, protezinin de bozuk olduğu için ağrı çektiğini, aynı zamanda sara/epilepsi hastası olduğunu ve hastaneden aldığı rapora göre %74 zihinsel engelli olduğunu Gaziantep Av. Cengiz Gökçek Devlet Hastanesinin raporunun olduğunu, başka bir hastanenin raporunun daha bulunduğunu, kendisinin tek başına kaldığı zamanlarda raporlarını ya kaybettiğini ya da başvuru yapılmadığı için raporların kendisine verilmemiş olabileceğini, çok ciddi fiziksel ve psikolojik engellerinin olduğunu, tek başına kalmasının mümkün olmadığını, 2018 yılında cezaevine girmiş olmasına rağmen kendisine 50'nin üzerinde disiplin cezası verildiğini, tek başına kalınca kendini kaybedip kendisine ve çevresine zarar verebileceğini, sonra da hiçbir şey hatırlamadığını, günde 6-7 tane hap kullandığını, bazılarının epilepsi hastalığı için bazılarının da sakinleştirici ve psikolojik rahatsızlıklar için olduğunu, yoğun intihar eğiliminin olduğunu, kendi yanlarındayken bir defa sağlık kuruluna götürüldüğünü fakat cezaevinde kalabilir raporu verildiğinin kendilerine söylendiğini, fakat bu kişinin cezaevinde kalmasının imkansız olduğunu, hiçbir zaman tek başına kalamayacağını" aktarmıştır.

A. İ. 02.03.2021'de yazdığı mektupta; "Hasta mahpus Hayrettin Yılmaz'ın 65-66 yaşlarında olduğunu, çeşitli tarihlerde siyasi nedenlerle cezaevine girip çıktığını, en son 2011 yılında siyasi ve adli cezalarının onaylanmasıyla tekrar hapishaneye girdiğini, 2022 yılı Ocak ayında tahliye olacağını ve çeşitli hastalıkları olduğunu, daha önce bulunduğu Bandırma 2 Nolu T Tipi Cezaevinde iken hastanede yapılan tetkik ve tahlillerden sonra kendisine akciğer kanseri tanısı konulduğunu, kanserin ne seviyede olduğunu anlaşılmaması için Balıkesir Hastanesine sevki yapıldığını ancak sevki gerçekleşmeden Afyon Cezaevine getirildiğini, karantina sürecinde uzunca bir süre hastaneye götürülmediğini ve aksaklıklar yaşandığını, yine Bandırma'da iken Kızılay tarafından gönderilen Verem tarama aracında çekilen filmde verem olduğuna dair tanı konulduğunu, bunun üzerine hastaneye gönderildiğini ve orada yapılan tahlil ve tetkiklerde verem hastalığının olduğuna dair tanı konulduğunu ve bir süre tek başına tutulduğunu, veremin bulaşıcı olmadığına dair tanı konulmasından kaynaklı olarak tekrar arkadaşlarının yanına konulduğunu, yine arkadaşları tarafından bir arada kaldıkları sürede hastaneye götürülmediğini; tiroid hastalığı bulunduğunu ancak bunun için ilaç kullanmadığını, Edirne Cezaevinde bulunduğu sırada Tiroid bezlerinde nodül oluştuğunu, her iki gözde oluşan katarakt nedeniyle görme duyusunun zayıfladığını, gözündeki katarakt nedeniyle ameliyat tarih verildiğini, hastaneye gitmesine az bir zaman kalmışken Afyon Cezaevine sevk edildiğini ve pandemi sürecinde de hastaneye götürülmediğini, midede ülser, gastrit ve reflü gibi sağlık sorunları bulunduğunu, bel ve boyun fıtığı rahatsızlığı olduğunu, önemli diş sorunları bulunduğunu, revir tarafından dişlerinin yapılması için sevk yazılmış ancak salgın nedeniyle karantinası uygulaması başlayıp hastane sevkleri durdurulunca tedavisinin yapılmadığını, Hayrettin Yılmaz'ın yaşlı ve ağır hasta olduğu, cezasının bir yılın altına düşmesi ve şu anda yattığı cezanın adli suçlardan olması nedeniyle denetimli serbestlikten yararlandırılma hakkı olmasına rağmen denetimli serbestlikten yararlandırılmadığını" aktarmıştır.

L. K. 16.03.2021'de yazdığı mektupta; "22 aydır cezaevinde olduğunu, beyinde 2 adet kist tespit edildiğini, başı dahil vücudunun sol tarafından komple felç geçirdiğini, İzmir Katip Çelebi Devlet Hastanesi sağlık heyetine başvurduğunu ve sağlık heyeti karşısına çıkarılma işleminin 8 ay sürdüğünü, karar verecekleri gün '3 ay daha takip edeceğiz' denildiğini, ertesi hafta apar topar Afyon 1 Nolu T Tipi Cezaevine sevk edildiğini, 1-2 hafta içinde Afyon Devlet hastanesi sağlık heyetine başvurusuna olumsuz yanıt verildiğini, yüzüne karşı 'sen birkaç kez felç geçirmişsin, bitmiş artık geçirmiyorsun' denildiğini, oysa son 1 yıldır sürekli felçler geçirdiğini ve hala geçirmeye devam ettiğini, zaten görüldüğü nöroloji doktorlarının kendisine 'bunun bir tedavisi yok felç kalma riskin var' dediklerini, fakat bunun raporlara yansımadığını, daha sonra çekilen beyin MR raporunda beyindeki kist lezyonlarının büyüdüğünün görüldüğünü, felçlerinin devam ettiğini, cezaevinde felç olacağına kesin olduğunu, kafasının içinde çok anormal/çok kuvvetli elektrik çarpmaları olduğunu, istem dışı idrar kaçırdığını, istem dışı ağzından tükürükler geldiğini, ne yapacağını şaşırır vaziyette olduğunu; 1 yıl önce karnının sağ tarafında anormal/tuhaf bir şişkinlik belirdiğini, devamlı ağrı ve kramplarının olduğunu, kolonoskopi-endoskopi vb. tetkiklerden bir sonuç çıkmadığını, bu şişkinliğin ne olduğuna dair hiç kimsenin hiçbir şey söylemediğini, hala karnının sağ tarafının çok anormal bir şekilde şişlik olduğunu, kimsenin umurunda olmadığını, çaresiz kaldığını; 8 ay önce bu hastalıklarının "acil sağlık sorunları nedeniyle her türlü denetimli serbestlik şartları ile tahliye talebi" konulu dilekçesini Yargıtay'a yazdığını, 6 ay önce tutuklandığı İzmir 13. Ağır Ceza Mahkemesine yazdığını, hiçbirinden cevap gelmediğini, Anayasa mahkemesine yazdığını 'durumunuzun acil olduğu anlaşılmalı olup öncelikle alt mahkemelere başvurusunun gerektiğini' söylediğini, ancak alt mahkemelerden bir cevap gelmediğini, avukatının da olmadığını, ne yapacağını da bilemediğini, iki hafta sonra yine "acil sağlık sorunları nedeniyle her türlü denetimli serbestlik şartları ile tahliye talebini" Afyonkarahisar İnfaz Hakimliğine ilettiğini, Hakimliğin de "durumun Afyonkarahisar Cumhuriyet Başsavcılığının konusu olduğu için yazıyı oraya gönderdiklerini" kendisine yazıyla ilettiklerini, cezaevinde her an felç kalma riskinin bulunduğunu, karnının şişkinliğinin hiç geçmediğini; %100 engelli 6 yaşındaki oğlunun çok özel bir hastalık komplikasyonu olduğunu, uyuduğu zamanlarda dahil olup 24 saat başında durup elinin tutulmasının gerektiğini, çünkü bu hastalık komplikasyonu nedeniyle elini bıraktıkları her an ağır krizler geçirdiğini ve ölecek hale geldiğini, çok ağrı ve acı çektiğini, eşinin, ailenin tek çocuğu olması nedeniyle bedenlen müşterek çocuklarına yetemediğini ve oğlunun başında nöbetini tutamadığını, 82 yaşında hasta ve yürüyemeyen annesi ile birlikte yaşadığını; oğlunu bir yıldan fazladır görmediğini, ailesinin ikamet yerleri olan İzmir'den Menemen Hapishanesine çok zor gelebildiklerini, şu an tutulduğu Afyon Hapishanesine gelebilmelerinin imkansız olduğunu, bu durumu Adalet Bakanlığına yazdığını ve İzmir'e sevk talep ettiğini, ayrıca oğlunun gözleri görmediği ve kulakları duymadığı için tek iletişim yollarının temas olduğunu, bu nedenle alınacak korona virüs tedbirleriyle birlikte 10 dakika bile olsa açık görüş yaptırılmasını istediğini, 2 aydır bir cevap gelmediğini ve gelmeyeceğini" aktarmıştır.

Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesi

Z. M. 15 Ocak 2021 tarihinde yazdığı mektupta; "Mart 2019 yılı anjiyo raporuna göre Koroner Arter hastası olduğunu, bu hastalık için ilaç kullandığını, ayrıca alkalin gastrit olmasından kaynaklı da ilaç kullandığını, bel fıtığı ve kireçlenme raporunun olduğunu, faranjit rahatsızlığının kronik hale geldiğini, akut bronşit hastası olduğunu, kronik prostatı olduğunu, kalp ve mide için ilaç kullandığını, diğer hastalıkları için ilaç tedavisi uygulanmadığını, 26 yıldır cezaevinde olduğunu; ekte MR raporunda bel fıtığı rahatsızlığının açık olduğunu, Adalet Bakanlığının cezaevlerine dağıttığı yatakların kaba süngerden yapıldığını ve 1-2 ay içinde deforme olup çöktüğünü, hastalığı olsun ya da olmasın tüm tutuklu ve hükümlülerin mevcut yataklardan şikayetçi olduğunu, fıtığı olduğu için bu yatağın kendisi için hem fiziki hem de psikolojik işkenceye dönüştüğünü, çünkü bel ve boyun ağrılarından dolayı her gece birkaç kez uyandığını, tüm gün kas ve eklem ağrısı çektiğini, uykusunu alamadığı için kalp, mide ve bağırsak sorunlarının her geçen gün ağırlaştığını, kendisinin Adalet Bakanlığına talepte bulunduğunu, resmi yazıda ortopedik yatak kullanımının cezaevindeki yaşantısının devamına engel teşkil edip etmeyeceğine dair soru sorulduğunu, oysa bu soru ve talebin tahliye talepli başvurular için geçerli olduğunu, bu konuya dair MR raporunun olduğunu, böyle bir hastalık için ortopedik yatak kullanımının tedaviye yardımcı olup olmadığını uzman doktorlarca öğrenilebileceğini, hastalıkları nedeniyle ortopedik yatağa ihtiyacı olduğunu" aktarmıştır.

10.02.2021'de F. O. ile yapılan avukat görüşünde; "Vertigo, astım, fıtık hastası olduğunu; iki dizinde de menisküs olduğunu, akut mesane problemleri ve %47 doku nakli olduğunu, şikayetlerinin aktif olarak devam ettiğini, hastalıkları için revire çıktığında hastaneye sevk edildiğini ancak hastanede herhangi bir tedavinin yapılmadığını, geçici ilaçların verildiğini, hastaneye gittiklerinde on beş gün zorunlu karantina uygulaması ve düzgün bir tedavi verilmemesinin kendisini zor durumda bıraktığını, tüm hastalıklarını topladığında yüzde olarak engelli sınırının üzerinde yer aldığını, revirle ilgili olarak çok sıkıntı çektiklerini, doktorun gerekli özeni göstermediğini ve ilgisiz olduğunu" aktarmıştır.

10.02.2021’de Z. M. ile yapılan avukat görüşünde; “Kalp damarlarının birinde %50 daralma olduğunu, iki damarda da plak (damarda daralmaya yol açan yağ birikintisi) olduğunu, bel fıtığı ve iki diskte zedelenme olduğunu, boğazda fındık büyüklüğünde bir kitlenin mevcut olduğunu, midede gastrit ve reflü olduğunu, bel fıtığı olduğu için ortopedik yatak kullanması gerektiğini, normal yatak üzerinde uyuyamadığını ve yaşam kalitesinin düştüğünü ve bu durumun kalbi için risk oluşturduğunu” aktarmıştır.

10.02.2021’de Deniz Şahin ile yapılan avukat görüşünde; “Karaciğerinde kist olduğunu ve büyüdüğünü” aktarmıştır.

A. B. ile 10 Şubat 2021’de yapılan avukat görüşünde; “N. B. isminde bir mahpusun boğazında yumru gibi bir sertliğin olduğunu, kurumda iki adet karantina koşusu olduğunu aşağı katta bulunan karantina koşusunda haşerelerin olduğu, bu karantina koşusunun oldukça pis olduğunu ancak yukarıda bulunan karantina koşusunun temiz olduğunu, genellikle yukarıda bulunan karantina koşusunda kaldıklarını ancak adli mahpusların aşağıda yer alan karantina koşusunda kaldıklarına ilişkin duyularının olduğunu, hastane sevklerinin bazen gecikmeli de olsa yapıldığını, kurum yemeklerinin az miktarda ve tatlarının kötü olduğunu, hastalığına ilişkin; tansiyonu olduğunu ve bu durumun kendisini zorladığını, geceleyin özellikle tansiyonunun yükseldiğini, uyuyamadığını, tansiyonunun 18-19'lara çıktığını, ilaçlarını öncesinde reçete ile her talep ettiğinde alabildiğini ancak 1-2 aydır belirli bir günde ilaçların verilmesi için dilekçe yazabildiklerini, bazı ilaçların daha erken bitmesinden kaynaklı ilaç verim tarihini bekleyene kadar ilaçsız kalabildiklerini” aktarmıştır.

H. K. ile 10 Şubat 2021’de yapılan avukat görüşünde; “Sağ kulak altı çene kemiği arkasında tükürük bezleri içerisinde kist görüldüğünü, ultrason çekildiğini, Tıp Fakültesi Hastanesine biyopsi için sevkini yapılacağını, EEG çekildiğini ancak sonucunu bilmediğini; F. R. T. adındaki bir mahpusun mide kanaması geçirdiğini, kişinin baya zayıfladığını, durumunun sürekli kontrol altında tutulması gerektiğini” aktarmıştır.

E. Z. ile 10 Şubat 2021’de yapılan avukat görüşünde; “15 günlük karantina süreci sebebiyle hastane sevklerinin işkenceye dönüştüğünü, karantina sürecinde havalandırma kapılarının kapatıldığını, KOAH ve Astım hastası olduğunu ayrıca kalp ritim bozukluğunun olduğunu, dizinde kırık dokunun tamamen yok olduğunu bu sebeple ameliyat olması gerektiğini ve dizine protez takılması gerektiğinin söylendiğini, ameliyat için beklediğini, pandemi sebebiyle bu sürecin uzadığını, düzenli ilaç kullandığını, revire yazınca ilaçlarının verildiğini, ilaç konusunda sıkıntı yaşamadığını, muayene için revire çıkmak istediğinde 2 aydan önce revire çıkarılmadığını” belirtmiştir.

Z. M. ile 05.04.2021’de yapılan avukat görüşünde; “Kalp damarlarından birinde %50 daralma olduğunu, iki damarda da plak bulunduğunu (damarda daralmaya yol açan yağ birikintisi), boğazda fındık büyüklüğünde iltihaplı kitle mevcut olduğunu, mide sorunları var (gastrit ve reflü), Behçet hastalığı olduğunu, bel fıtığı ve iki diskte zedelenme mevcut olduğunu; bel fıtığı olduğu için ortopedik yatak kullanması gerektiğini, yatak yüzünden uyuyamadığını ve hayat kalitesinin düştüğünü, bu durumun kalbi için büyük risk oluşturduğunu, beline ilişkin raporları derneğimize posta yoluyla yolladığını, göndermiş olduğu raporların doktorlara gösterilerek, ortopedik yatak kullanmasının zorunlu olup olmadığını öğrenilmesini istediğini; gelecek bilgiye göre tekrar yatak verilmesi için başvuracağını; kronik hastalıklarından korktuğu için hastaneye gidemediğini, Behçet hastalığı için bağışıklığı baskılayıcı ilaç kullandığını ve bu ilacın kendisini her türlü hastalığa açık hale getirdiğini, acilen aşı olması gerektiğini, yaşı ve hastalıkları gereği çok riskli grupta yer almakta olduğunu” aktarmıştır.

F. O. ile 05.04.2021’de yapılan avukat görüşünde; “Cezaevi koşullarında değişiklik olmadığını, midesinde, kulakta ve beyinde sorunların devam ettiğini, son olarak kulakta sürekli olarak bir ses duymaya başladığını, daha öncesinden gelen vertigo ve iç kulakta başkaca problemleri mevcut olduğunu, revire çıkmakta zorlandıklarını, revir için talepte bulunduktan bir ay sonra revire çıkabildiklerini, Gastroloji, Beyin Cerrahi ve Kulak Burun Boğaz Servislerinde muayene olmasının ve kontrollerinin yapılmasının gerektiğini” aktarmıştır.

Karabük T Tipi Kapalı T Tipi Kapalı Hapishanesi

S. B. 10 Şubat 2021 tarihinde oğlu A. B. için yaptığı başvuruda; “Oğlu A. B.’nin Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda hükümlü olarak kaldığını, pandemi sebebiyle oğlunu yaklaşık 1 yıldır göremediğini, oğluyla sadece telefon görüşü yapabildiğini, oğlunun anlatımına göre odada 15 kişi kaldıklarını, koşusun kalabalık olmasına rağmen idare tarafından mahpuslara temizlik malzemelerinin verilmediğini, koşuşta Corona testi pozitif olan mahpusların olduğunu ve bu mahpusların diğer mahpuslarla birlikte kaldığını, oğlunun ciddi sağlık problemleri yaşadığını ancak oğlunun hastaneye 8 aydır sevk edilmediğini” aktarmıştır.

Karabük T Tipi Kapalı T Tipi Kapalı Hapishanesi

M. K. 13.01.2021 tarihinde yazdığı ancak tarafımıza 26 Mart 2021 tarihinde ulaşan mektubunda; “Yaklaşık 1-2 aydır buldukları cezaevinde Covid-19 vakalarının arttığını, özellikle alınan tedbirlerin gevşetilir vardiyanın 14 günden bir haftaya indirilmesinden sonra Covid-19 vakalarının görülmeye başlandığını ve yeterli önlemler alınmadığı için birçok odaya yayıldığını, kendilerinin de bu hastalıktan nasibini aldığını, Aralık ayının ortalarında kimi arkadaşlarında belirtiler baş göstermeye başladığında test yapılmasını istediklerini, 23 Aralık Çarşamba günü kendilerine test yapıldığını ve odada bulunan 15 kişinin yani hepsinin test sonucunun pozitif çıktığını, böylece karantinaya alındıklarını, bazı arkadaşlarının hafif bazı arkadaşlarının da ağır bir şekilde hastalık geçirdiğini, bir-iki kişinin ise asemptomatik olarak atlattığını, 6 Ocak Çarşamba günü iki hafta sonra yeniden test yapıldığını ve testlerinin negatif çıktığını fakat etkilerinin hala sürdüğünü, eldeki kısıtlı imkanlar, zor koşullar, karantina koşullarında birbirlerine yardımcı olarak hastalığı atlattıklarını fakat bu sefer yanlarındaki A-15 odasında bulunan arkadaşları da belirtiler gösterince test yapılmasını istemiş olduklarını ve 19 kişiden 16’sının testinin pozitif çıktığını, aradan bir hafta geçmeden 12 Ocak Salı günü onlara Covid tanısı konulmuş olduğunu, aralarında 30 yıla yakındır cezaevinde bulunan ağır ve kronik hastalıkları olan arkadaşlarının bulunduğunu, dünden beri endişe ile durumu takip etmeye çalıştıklarını, odalar arasında bir diyalog olmamasına rağmen hastalığın kendilerine nasıl bu kadar kolay bulaştığının araştırılmasını istediklerini” aktarmışlardır.

Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Hapishanesi

Z. K. 05.03.2021 tarihinde annesi M. K. ile ilgili yaptığı başvuruda; “Annesi M. K.’in geçirdiği kalp krizi nedeniyle hastaneye kaldırıldığını, annesinin kalp krizi geçirdiğine dair kendisine 1 Mart 2021 tarihinde haber verildiğini, kalp krizini kendisine haber verilmesinden bir hafta önce geçirdiğini, durumu ile ilgili olarak haber veren cezaevi idaresinin annesinin iyi olduğunu aktardığını ancak Kayseri’ye gidip kendisini gördüğünde durumunun ağır olduğunu bizzat kendisinin gördüğünü, tansiyon, kolesterol ve astım gibi birçok kronik hastalığının olmasına rağmen annesinin cezaevinde zor ve sağlıksız şartlarda bulunduğunu, doktor ile görüştüğünde ‘durumunun iyi olmadığını, şekerden kaynaklı olarak normal bir hastanede uygulanan müdahalenin olmadığını’ kendisine söylediğini, ayrıca bir buçuk ay önce burnunda oluşan ve nefes alış verişini engelleyen etlerden kaynaklı olarak ameliyat olduğunu, annesinin ağır hastalıklarından kaynaklı olarak tahliye edilmesini talep ettiklerini ” aktarmıştır.

Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesi

A. Ç. 29.12.2020 tarihinde yazdığı ve 02.01.2021 tarihinde tarafımıza ulaşan mektubunda; “Kronik Hepatit-B taşıyıcısı olduğunu, 2015 yılında Siroz tehlikesi bulgusuyla ilaç tedavisinin başlatıldığını, ilaçlarla birlikte değerlerinin normale indiğini, normalde her 3 ayda bir kontrole götürüldüğünü, ancak pandemi sürecinde hastaneye götürülmediğini, sadece orada götürüldüğü zamanlarda kan alındığını ve Hepatit-B değerlerine bakıldığını, normal kontrollerde biyokimya (alizer) testi ve delta testi ile yılda bir-iki kez ultrason kontrolü yapıldığını, bunların yapılmamasından kaynaklı olarak şu an durumunun ne olduğunu bilmediğini; Hepatit nedeniyle kullandığı ilaçların kemik erimesine yol açtığını, bunu için yılda bir kez yaptırması gereken testlerin 3 yıldır yaptırılmadığını; ayrıca yüksek tansiyon hastalığının olduğunu ve bunun için de düzenli olarak ilaç kullandığını” aktarmıştır.

A. T. 28.12.2020 tarihinde yazdığı ve 02.01.2021 tarihinde tarafımıza ulaşan mektupta; “Tedavisinin pandemi sürecinden dolayı durduğunu, cezaevi doktoru aracılığıyla ilaçlarını yazdırabildiğini, muayene imkanının olmadığını, pandemi sürecinde ısrarı ile sadece bir kez kan tahlili yapıldığını ve bu tahlilin Akdeniz Anemisi için olduğunu, dalak büyümesi rahatsızlığı için ultrason çekilmesinin gerektiğini ancak pandemiden kaynaklı olarak yaptırılmadığını, başka tedavisinin de olmadığını; gastrit, reflü hastalıklarının olduğunu” aktarmıştır.

F. K. 29.12.2020 tarihinde yazdığı ve 02.01.2021 tarihinde tarafımıza ulaşan mektupta; “Son 2,5-3 yıldır mide ve bağırsakta ciddi problemler yaşadığını, bu problemlerinin başat nedeninin cezaevlerinin sağlıksız beslenme koşullarının ve hijyen olmayan yemeklerden kaynaklandığını; 2018’de başlayan şikayetleri üzerine Kırıkkale Yüksek İhtisas Dahiliye Polikliniğine sevk edildiğini, burada muayene olduğunu ve muayene sonucunda Kırıkkale Üniversitesi Gastroloji Polikliniğine sevk edilmesi üzerine Gastroloji Polikliniğine götürüldüğünü, orada endoskopi tetkikinin yapılması ile beraber başkada tahlil ve tetkik istendiği, tetkikler sonucunda midede Helicobakter Piloni bakterisinin mevcut olduğunun söylendiğini, bununla beraber kronik gastrit tanısının konulduğunu, Helicobakter Piloni bakterisinin tedavisi için 14 günlük antibiyotik tedavisinin uygulanmaya başlandığını, günde 2400 mg civarı antibiyotik alınca yan etkilerinin oluştuğunu, tekrar Gastroloji polikliniğine götürüldüğünü, gaita tetkikinin yapıldığını, sonuçları pozitif olunca tekrar 14 günlük ve iki aylık iki ayrı tedaviye başlandığını, bu tedavilerden sonra tekrar Endoskopi yapılmasının kararlaştırıldığını ve bu sürecin bir yılı aştığını, 2019 yılının Eylül ayında ilaç tedavisinin ardından 2020 yılı Ocak ayına Üniversite hastanesi tarafından Endoskopi

randevusu verildiğini, randevu günü geldiğinde cezaevi revir personellerinin umursamazlıklarından dolayı aç karnına gitmesi gereken randevuyu önceden bilgilendirilmemesinden dolayı aç karnına gidemediğini, yeniden randevu alınması gerektiğinden 1 yıl sonraya yani 2021 yılının Ocak ayına randevu verildiğini, 2020 Şubat ayında Sağlık Bakanlığı ve Kırıkkale İl Sağlık Müdürlüğüne randevularının erken bir tarihe alınması için başvuru yaptığını, Kırıkkale İl Sağlık Müdürlüğü'nün girişimiyle bir yıl sonraya verilen randevu öne alınarak 24 Mart 2020 tarihinde anestezi hazırlığı, 27 Mart 2020 tarihinde ise endoskopi randevusunun verildiği fakat pandemiden dolayı randevuya götürülemediğini gelen aşamada sağlık durumunun kötüleşmesi ve kanamalı hale gelmesinden dolayı Mayıs 2020'de Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi acil servisine götürüldüğünü, uygulanan ilaç tedavisinin sonuç vermediğini, aksine sağlığının daha da kötüye gittiğini, kanamaların artmaya başladığını, 2 ay içinde 11 kilo kaybettiğini, mevcut durumda bağırsaklarında ve midesinde ciddi ağrıların olduğunu, sorunlarının devam ettiğini, sıvıdan başka midesinin yemek kabul etmediğini, kurum doktoru tarafından 23.07.2020 tarihinde Gastroloji bölümüne acil sevkini yapıldığını, 29.07.2020 tarihinde bu bölümde tedavi olduğunu kendisine tetkiklerinin yapılacağını söylendiğini, bu tetkiklerden iki tanesi için kolonoskopi ve endoskopi randevusu alındığını, ve bu randevu tarihlerinin 2021 Ocak ayına verildiğini kurum revirinden öğrendiğini, bu durumda sürenin 7 aydan 6 ay sonraya verilmesinin sağlığını daha da kötüleştiğini bildiğini" aktarmıştır.

S. M. 14 Ocak 2021'de eşi Ş. M.'u ile ilgili yaptığı başvuruda; "Eşinin uzun zamandır ciddi sağlık sorunları yaşamasına rağmen hastane sevklerinin uzun aralıklarla yapıldığını, eşinin bu durumunu Bakanlığa bildirdiğini, Bakanlığın 8 ayı birimde tedavisinin yapılması konusunda karar verdiğini bu sebeple eşinin hastaneye sevkini yapıldığını, ancak hastanede eşinin kelepçeli şekilde muayene edildiğini, eşi Ş. M.'nin doktorlardan kelepçenin açılmasını talep ettiğini, görevli askerin kelepçeyi açtıran doktorlardan imza talep ettiğini, öğle yemeği zamanında eşinin yemek yediği esnada dahi askerlerin kelepçeyi açmadığını, herhangi somut ve muhtemel tehlike dahi olmamasına rağmen elleri kelepçeli halde eşinin yemek yemesini istediklerini, Ş. M.'nin bu durumun onur kırıcı ve insanlık dışı olduğunu bildirmesine rağmen askerlerin kendisini dinlemediklerini, Ş. M.'nin ise kelepçeli şekilde yemek yemeyi reddetmesi üzerine kendisini tedavi olmadan kuruma geri götürdüklerini" belirterek kurumumuzdan yardım talep etmiştir.

19.02.2021'de A. A. ile yapılan avukat görüşünde; "Hastalığı sebebiyle düzenli ilaç kullandığını ancak pandemi ile birlikte kullandığı ilaçların Corona virüsü tedavisinde kullanılan ilaçlar olması sebebiyle stokta olmadığı gerekçesiyle kendisine verilmediğini, bu duruma ilişkin TİHEK'e başvuru yaptığını aynı zamanda AİHM'e de şikayet ettiğini, AİHM'in kendisinden hastane raporlarını talep ettiğini, kurumda diyet yemeğinin oldukça niteliksiz olmasıyla birlikte diyet niteliğinde olmadığını bu sebeple diyet yemek talepli dilekçesini geri çektiğini, bir dişinde yaklaşık 1 yıldır geçici dolgu bulunduğunu, kalıcı dolgu için hastane sevkini beklediğini ancak pandemi gerekçesiyle sevkini yapılmadığını, kurum doktorunun haftada iki gün geldiğini, bu iki günlük sürede mahpusların tedavi edilmesinin güç olmasından kaynaklı uzun süre sıranın kendisine gelmesini beklediğini, Nisan ayında dilekçe üzeri ilaç yazıldığını, ülser hastalığı sebebiyle dilekçeyle ilaç talep ettiğini, ikame bir ilacın kendisine verildiğini, bu ilacın yan yetkide bulunduğunu, vücudunun çeşitli yerlerinde siyah lekeler oluştuğunu, halsizleştiğini, bu sebeple ilacı kullanmayı bıraktığını, Mayıs gibi revire çıkmaların başlamasıyla birlikte doktor talebinde bulunduğunu, doktorun kendisine varis ilacı verdiğini, 1 ay ilacı kullandığı, ilaçtan dolayı kendisini daha da kötü hissettiğini söylemesi doktora söylemesi üzerine kan tetkiklerinin yapıldığını, kan sonuçlarını göstermek için bir süre doktora çıkmayı beklediğini, bu duruma ilişkin suç duyurusunda bulunduğunu ancak doktorun bu sıra kontrolünün idare yönetiminde olduğunu söylediğini, tekrar dilekçe vermesi halinde işleme konulacağını söylendiğini ancak dilekçe vermesine rağmen revire çıkarılmadığını, tekrar suç duyurusunda bulunduğunu, bağışıklık sistemiyle ilgili hastalığının olduğu, bu hastalığının ömür boyu devam edeceğini, Romatoid Artrit ve Sjögren hastalığı, romatizma hastalığı olduğunu, bağışıklıkla ilgili Plaquenil ilacını kullandığını" belirtmiştir.

R. K. ile 19.02.2021'de yapılan avukat görüşünde; "1 ay kadar önce bayıldığını, bilincini kaybettiğini ve bu esnada istifra ettiğini, yüksek ateş, mide bulantısı, baş dönmesi gibi şikayetlerinin olduğunu, çok yorgun ve halsiz bir şekilde kendine geldiğini, karnında şişlik bulunduğunu, revirde tansiyon ve ateşinin ölçüldüğünü, büyük tansiyonunun 7.4'e düştüğünü, ateşinin 38'e ulaştığını, kan değerlerinin düştüğünü, hastaneye acile kaldırıldığını, tomografi ve kan tahlili yapıldığını, Covid değil denilerek kuruma geri gönderildiğini, sadece serum takıldığını, 2 haftadır revire çıkarılmadığını, vücudunda enfeksiyon olduğunu, antibiyotik kullandıklarını, kalp rahatsızlığının devam ettiğini, karaciğerinden biyopsinin alındığını, kullandığı ilaçların bittiğini, revire ilaç yazılması için dilekçe gönderdiğini" aktarmıştır.

Sadık Sabancılar, 29.03.2021'de tarihinde yazarak yolladıkları mektupta; "Hastane sevklerinin çok istisnai ve acil durumlar hariç yapılmadığını; dış sağlığı ya da dış hekimliği hastanelerine sevklerin gerçekleştirilmediğini, mahpusların tedavi ve muayene hakkının korona döneminde askıya alındığını;

Mahpuslardan Arif Bayram'ın parasını 5 yıl önce peşin yatırmasına rağmen implant tedavisinin tamamlanmadığını, uzun süredir dişsiz olduğu için yüz ve çene fizyolojisinde bozulmalar başladığını, hapisane idaresi tarafından defalarca kendisine söz verilmesine rağmen tedavisinin tamamlanmadığını, tedavinin geciktirilmesi sonucunda sağ-üst çenesinde yer alan 2 adet dişinin de çürümelerinden dolayı bu dişlerinde çekilmek zorunda kaldığını;

Mahpuslardan Resul Kocatürk'ün birden fazla sağlık sorunu yaşamasından dolayı uzman doktor raporlarıyla diyet yaptığını, ancak son aylarda ciddi bir şekilde mağdur edildiğini, haftalık olarak düzenlenen listedeki yemeklerden kuru bakliyat, bulgur, pirinç ve tatlı türü yemekleri yiyemediğinden almadığını, diğer yemekleri ise yağsız, tuzsuz ve baharatsız olarak aldığını, 2021 yılı başından bu yana hiç almadığı yemeklerin yerine diyet olarak verilen yumurta, peynir, zeytin, yoğurt gibi yiyeceklerin de keyfi olarak verilmemeye başlandığını, ciddi bir şekilde mağdur edilen Kocatürk'e diyet adı altında haftada 2 kg domates, 0.5 kg sivri biber, 250 gram beyaz peynir ve 6 kepçe yoğurt verildiğini;

Mahpuslardan Cihat Özdemir'in tedavi olmak için sevk edildiği Ankara Şehir Hastanesi ve Kırıkkale İhtisas ve Tıp Fakültesi Hastanelerinde kelepçeli tedavi dayatması nedeniyle tedavi hakkının engellendiğini" aktarmıştır.

Kırıkkale/Keskin T Tipi Kapalı Hapishanesi

S. A. 4 Şubat 2021 tarihinde kardeşi R. A. için yapmış olduğu başvuruda; "Kardeşinin haftalık telefon görüşmesinde; astım hastalığının kötüleştiğini, ayrıca kalın bağırsağından kaynaklanan hastalığının da kötüleştiğini ve diş ağrısının oluştuğunu" aktarmıştır.

Kırşehir E Tipi Kapalı Hapishanesi

M. D. ile 1 Mart 2021'de yapılan avukat görüşünde; "Hücrenin çatı katında olduğunu, tavan yüksekliğinin oldukça düşük olduğunu, ayağa kalktığı anda kafasının tavana değdiğini bu sebeple hücre içerisinde sürekli eğilir pozisyonda kalmak zorunda kalmasından kaynaklı bel ağrılarından oluştuğunu, boyun ve sırt ağrılarından oluştuğunu, yürürken bile ağrı yaşadıklarını, geceleyin bel ağrısından uyuyamadığını, ağrı kesici aldığını, bel ağrılarından dayanamayacak seviyeye gelmesinden kaynaklı hastaneye sevk edilmek istediğini, sevkini ne zaman yapılacağını ise muamma olduğunu, bulunduğu yerde ısıtma sisteminin olmadığını, montla yatmak zorunda kaldıklarını, hiçbir şekilde ısınamadıklarını, kışın hücrenin buz gibi olduğunu, hava soğukluğundan kaynaklı kış boyunca nezle olduğunu, yakın zamanda Corona testinin pozitif çıktığını, çok ağır şekilde Coronayı atlattığını, bulunduğu hücrenin 3 katlı olduğunu, 3 kat içerisinde toplam 10 hücre olduğunu, 2. Kattaki hücrelerin müşahede odası olarak kullanıldığını, kendisinin de müşahede odasında kaldığını, müşahede odasına yeni tutuklanan mahpusların kaldığını, yan hücrelerine getirilen kişilerin covid testlerinin pozitif olduğunu, hücrelerin birbirine baktığını, temiz hava sirkülasyonunun olmadığını bu sebeple müşahede odasında kalan tüm kişilerin aynı havayı soluduğunu, bu yolla kendisinin covid virüsü kapıldığını çünkü hiçbir kimseyle temas etmediğini, covid sürecini her ne kadar atlattıysa da hala koku alamadığını, ruhsal olarak çok yıprandığını, zaman zaman agresifleşmeye başladığını" aktarmıştır.

M. V. A. ile 1 Mart 2021'de yapılan avukat görüşünde; "10 aydır hücrede kaldığını, karaciğer hastası olduğunu ve temiz havaya ihtiyacının olduğunu, Hepatit B hastalığının olduğunu, düzenli olarak Suproksin Tenovofir ilacını son 1 yıldır kullandığını, ayak damarlarının parmak kadar şiştiğini, ayaklarında ağrılar oluştuğunu, hücresinin tavan yüksekliğinin alçak olmasından kaynaklı hücrede eğilmek zorunda kaldığını, eğilmesi sebebiyle bacaklarında varis oluştuğunu, kurumda sıcak su olmadığı için çay dahil herhangi bir sıcak içecek içemediğini, kafasını tuvalette yıkamak zorunda kaldığını " belirtmiştir.

Sincan Kadın Kapalı Hapishanesi

G. A. 03.02.2021'de tarihinde yazılan mektupta; "Aylardır sağlık sorunları nedeniyle oda değişim talebinde bulunduğunu, bunun için defalarca idareyle görüşüldüğünü, doktora çıktığını durumunu anlattığını ancak idarenin ret cevabı verdiğini, oysa oda değişiminin kimseyle irtibatları olmadığı ve dışarıyla temasları olmadığı için risk oluşturmadığı ve ayrıca pandemi döneminde oda değişimlerinin yapıldığını ancak kendi talebinin kabul edilmediğini" aktarmıştır.

Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesi

F. G. tarafından yazılan ve 04.01.2021'de tarihinde kurumza ulaşan mektupta; "41 yaşında olduğunu ve 5 yıldır cezaevinde bulunduğunu, daha önce 2014 yılında guatr ameliyatı olduğunu, cezaevinde 3-4 kez soluk borusuna yiyecek kaçtığı için boğulma tehlikesi geçirdiğini, ayrıca birçok kronik hastalığının da bulunduğunu, bu hastalıkların

bağırsaklarından kaynaklı hastalıklar ve mide hastalıkları olduğunu, cezaevinde yeterince tedavi olamadığını ve sağlığının kötüleştiğini, hastalıklarından kaynaklı olarak infaz ertelemesi için hastanelere sevkini yapılmasını ve dışarıda tedavi olmayı talep ettiğini, ayrıca pandemi sürecinde kendilerine test yapılmadığını, imkansızlıklara rağmen kendilerini korumaya çalıştıklarını, 10 kişilik odada 21 kişi kalmalarından dolayı sosyal mesafenin kalmadığını” aktarmıştır.

M. E. O. tarafından yazılan ve 04.01.2021’de tarihinde kurumza ulaşan mektupta; “28 yaşında olduğunu ve 2015 yılından bu yana cezaevinde bulunduğunu, yaklaşık 1 yıldır mide ve bağırsak sorunları yaşadığını, kurum revirine çıktığında kendisine bazı ilaçlar verildiğini ve kullanmasının istendiğini, kendisine verilen ilaçları düzenli olarak kullandığını ve süre bitince tekrar revire çıktığını, revirde mide ve bağırsak rahatsızlıklarını devam ettiğini, mide yanması ve ağrısından dolayı bir şey yiyemediğini, yine bağırsaklarından dolayı karnının sürekli ağrındığını, kendisini hastaneye sevk etmeleri yönünde talebi olduğunu, kendisine “pandemi nedeniyle bütün sevklerin durdurulduğunu, gönderemeyeceklerinin” söylendiğini, ilaç kullanmasına rağmen bu hastalıklarının devam ettiğini” aktarmıştır.

İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE

İHD’nin belirlemelerine göre, 2021 yılı Ocak-Şubat-Mart aylarında İç Anadolu Bölgesinde bulunan hapisanelerde en az 17 mahpus işkence ve/veya kötü muameleye maruz kalmıştır. Ancak, Adalet Bakanlığı’nın bu konudaki verileri paylaşmaması, hapisanelerle haberleşmenin sürekli olarak engellenmesi, haberleşmenin sıkı bir biçimde denetlenmesi, özellikle taşra hapisanelerinden haber alma konusunda yaşanan güçlükler, adli mahpusların yaşadıklarını basına, yetkili makamlara ve insan hakları örgütlerine (çoğunlukla) iletmemesi nedeniyle işkence ve kötü muameleye maruz kalan mahpus sayısının belirtilen sayının çok üzerinde olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Hapisanelerde yaşanan işkence ve kötü muamelenin aşağıda dökümü yapılmıştır. Hapisanelerde uygulanan işkencenin ve mahpuslara yönelik kötü muamelenin temelinde cezaevi görevlilerine yönelik cezasızlık politikası yatmaktadır. Cezaevi görevlilerinin soruşturulma, yargılanma kaygısı olmadan hareket etmeleri ve mahpuslar tarafından Adalet Bakanlığı’na yapılan başvuruların sonuçsuz kalması benzeri olayların sıklıkla ve artarak görülmesine sebebiyet vermektedir.

-
- Çıplak arama uygulamasına maruz kalmış olan mahpuslar yaşamış oldukları hak ihlallerini ve bu uygulamanın devamlı bir şekilde yapıldığını aktarmışlardır.
 - Afyon 1 Nolu T Tipi Hapishanesinde sevk edilen bir mahpus darp edilmiştir.
 - Bolu F Tipi Hapishanesinde 10 mahpus darp edilmiştir.
 - Kayseri Kadın Kapalı Hapishanesinde bir kadın mahpus hastane sevkinde görevli tarafından tehdit edilmiştir.
 - Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesinde bir mahpus darp edilmiş ve kötü muameleye maruz kalmıştır.
 - Sincan 3 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesinde bir mahpus darp edilmiş ve kötü muameleye maruz kalmıştır.
 - Sincan Kadın Kapalı Hapishanesinde kalan bir kadın mahpus duruşma için sevk edildiği Van T Tipi Kapalı Hapishanesinde çıplak aramaya maruz bırakılmış, kabul etmeyince darp edilmiştir.
 - Tokat T Tipi Hapishanesinde bir mahpusun aynı koğuştta kaldığı diğer mahpuslar tarafından darp edildiği, yeri değiştirilmesine rağmen tehdit edilmeye devam edildiği ve korku içinde olduğu aktarılmıştır.
 - Bazı mahpuslar “ağırlaştırılmış müebbet” hükümlüsü olmadıkları halde tekli koğuşlarda tutulmaktadır.
-

Afyon 1 Nolu Tipi Kapalı Hapishanesi

Z. K. 1 Mart 2021 tarihinde eşi L. K. için yaptığı başvuruda; “Eşi L. K.’un Afyon 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda kaldığını ve kurumda 18.12.2020 tarihinde darp edildiğini, aldığı darbeler neticesinde görme kaybı yaşadığını, içeride yazdığı dilekçelerin dışarıya idare tarafından çıkmasına izin verilmediğini, ailesinin sağlık sorunları ve bakmakla yükümlü olduğu engelli çocukları olduğu için eşinin görüşüne gidemediklerini, endişe duyduklarını” belirterek yardım talebinde bulunmuştur.

Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesi

H. T. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “Gerek şu an buldukları hapishanede, gerek Sincan 2 Nolu F Tipi ve mahkemeye gidiş gelişlerde konakladıkları Antep L Tipi, Adana F Tipi hapishanesinde çıplak aramaya maruz bırakıldıklarını; şu an bulunduğu Bolu F Tipi hapishanesinde sevk edildiklerinde çıplak aramaya maruz kaldıklarını, içeri girer girmez elbiselerinin parçalanırcasına üzerlerinden çıkartıldığını, bunun üzerine savcılık aracılığı ile suç duyurusunda bulduklarını ancak bir sonuç çıkmadığını, çıplak aramayı kabul etmediklerinde 5-10-15 personelin üzerlerine saldırıp kendilerini yara-bere içinde bırakabildiklerini, bu onur kırıcı uygulamanın hala yürürlükte olduğunu” aktarmıştır.

K. K. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “Çıplak aramanın mevcut olduğunu, 26 yıldır cezaevinde bulunduğunu ve sevk-sürgün olduğu tüm cezaevlerinde bizzat bu onur kırıcı dayatma ve uygulamalara tanık olduğunu ve yaşadığını” aktarmıştır.

B. G. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “2016 yılında Sincan 2 Nolu F Tipi hapishanesinden, Bolu F Tipi hapishanesine sevk edildiklerinde çıplak aramadan geçtiklerini, bu uygulamaya karşı çıktıklarında da zorla elbiselerinin çıkartıldığını, bu uygulamanın yıllardır maruz kaldıkları bir uygulama olduğunu” aktarmıştır.

M. Ç. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “Çıplak arama uygulamasına kendisinin de maruz kaldığını, 2016 yılı Nisan ayında Diyarbakır’dan Bolu’ya sevk edildiğinde kendisine de bu uygulamanın dayatıldığını, kabul etmeyince de elbiselerinin zorla çıkartıldığını, bu uygulamanın yıllardır maruz kaldıkları bir uygulama olduğunu” aktarmıştır.

F. K. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “Bu uygulamaya yıllardır maruz kaldığını, 12 Eylül 2006’da Mersin E Tipi hapishanesinden Adana Kürkçüler F Tipine sürgün edildiğinde gardiyanlar tarafından çıplak aramaya maruz kaldığını, fiziki olarak zor kullanılarak çıplak olarak soyundurulduğunu; 19 Mayıs gecesi sürgün olarak götürüldüğü Denizli D Tipi hapishanesinde bu uygulamaya maruz kaldığını; 14 Kasım 2014 yılında sürgün edildiği Sincan 2 Nolu F Tipi hapishanesinde 3-4 gardiyan tarafından zorla tüm elbiselerinin çıkarıldığını ve çıplak aramaya maruz bırakıldığını; 28 Temmuz 2016’da Sincan 2 Nolu F Tipinden Bolu F Tipine sevk edildiklerini, birer-ikişer halinde bekletme odası denilen hücreye alındıklarını, sonra yalnız bırakıldığını ve 8-10 gardiyanın saldırısına uğradığını, darp edildiğini, gözlüğünün kırıldığını, elbiselerinin yırtılarak üstünden çıkarılarak çıplak arama yapıldığını, o anda orada doktor olmadığını, üst araması sonrasında kendisini yandaki bir odaya aldıklarını, doktor olduğunu söyleyen birine maruz kaldığı saldırıyı anlattığını, darp izlerini ve elbiselerinin zorla çıkartıldığını, gözlüğünü kırdıklarını söylediğini, doktorun sadece darp izlerini rapor ettiğini” aktarmıştır.

S. K. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “Çıplak arama uygulamasına defalarca maruz kaldığını, 27.07.2016 tarihinde Bolu F Tipi Kapalı hapishanesine sürgün edildiğinde girişte bu uygulamanın kendisine dayatıldığını, bunu kabul etmeyince zorla elbiselerinin çıkartıldığını, daha sonra aramaya karşı çıktığı iddiasıyla hakkında disiplin soruşturması açtıklarını” aktarmıştır.

M. Z. O. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “2016 yılı haziran ayında Sincan 2 Nolu F Tipi hapishanesine ilk girişinde ve akabinde aynı yıl Temmuz ayında Bolu F Tipi hapishanesine sevk edildiğini, her iki cezaevinde ilk girişte üzerinde sadece külot kalacak şekilde giysilerinin çıkarmasının dayatıldığını, buna itiraz ettiğinde elbiselerinin zorla çıkartıldığını, bu uygulamanın kamerasız bir odada yapıldığını ve akabinde yine X-ray cihazından geçirildiğini ve üzerinin tekrar elle arandığını, bu uygulamanın istisnai değil genel istisnasız bir uygulama olduğunu” aktarmıştır.

E. T. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “28.07.2016 tarihinde Sincan hapisanesinden Bolu F Tipi hapisanesine getirilirken çıplak aramaya maruz kaldıklarını, Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulduklarını, Bolu Cumhuriyet Başsavcılığının ‘deride kimi kızarıklıklar mevcut, ancak basit bir tedavi ile giderilebilir...’ gibi ifadeler kullanılarak talep ve şikayetlerinin reddedildiğini” aktarmıştır.

K. R. B. tarafından 04.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “28.07.2016 tarihinde büyük bir grup arkadaşıyla birlikte kendilerini Sincan 2 Nolu F Tipi hapisanesinden Bolu F Tipi’ne sürgün edildikleri zaman kendilerini tek tek bir odaya kapattıklarını ve zorla üzerlerindeki elbiseleri çıkarttıklarını, kendisini de boş bir odaya götürdüklerini, üç gardiyanın kapıyı kapattıklarını ve üzerindeki elbiselerini çıkartmasını istediklerini, kabul etmeyince de kendisini yere yatırdıklarını ve zorla tüm elbiselerini üzerinden çıkarttıklarını, kendisi de çıplak bedeniyle bu onur kırıcı uygulamayı kabul etmediği için slogan attığında ağzını kapattıklarını, bu uygulama için suç duyurusunda bulunduğunu ancak işlem yapılmadığını” aktarmıştır.

M. Ş. tarafından 06.01.2021 tarihinde yazılarak gönderilen önceki yıllarda maruz kaldıkları çıplak aramayı aktaran mektupta; “10 Haziran 2002’de Gebze Özel Tıp hapisanesinden Çankırı E Tipi hapisanesine sevk edildiğinde, hapisane girişinde çıplak aramaya tabi tutulduğunu, gardiyanların üstündeki tüm giysileri külot hariç çıkardıklarını, ertesi gün Çankırı Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunduğunu, Savcılığın da ‘uygulamanın yasal olduğu gerekçesiyle soruşturmaya yer olmadığına hükmettiğini; 25 Aralık 2003’te Çankırı E Tipinden Sincan 2 Nolu F Tipi Hapisanesine sürgün edildiğinde kendisi de dahil 35 kişinin girişte çıplak aramaya tabi tutulduğunu, kendileri soyunmayınca elbiselerinin zorla çıkartıldığını, kimi arkadaşlarının elbiselerinin yırtıldığını ve darp edildiklerini; 28 Temmuz 2016’de kendisi de dahil 100 kişinin Bolu F Tipi hapisanesine sürgün edildiklerinde girişte hepsinin çıplak aramaya tabi tutulduğunu, kendileri soyunmayınca giysilerinin zorla çıkartıldığını, kimi arkadaşlarının darp edildiğini, bu uygulama için suç duyurusunda bulduklarında da aynı gerekçe ile Bolu Cumhuriyet Savcılığınca reddedildiğini, bu uygulamanın yeni ve istisnai olmadığını, genel ve rutinleşen bir uygulama olduğunu” aktarmıştır.

M. D. ile 19.01.2021 tarihinde yapılan avukat görüşünde; Arkadaş görüş haklarının ve süreli yayınlara ulaşma haklarının hapisane yönetimince engellendiğini, bu hukuksuzluğu protesto ettiklerini, eleştirdiklerini, hapisane yönetiminin bu hak ihlalini çözmek yerine 14.01.2021 tarihinde 4 koğuşa çok sayıda infaz koruma memurunun gelerek, şiddet kullanarak, darp ederek odada kalan kişilerden birer kişiyi zorla başka koğuşlara naklettiklerini, D. Ş. adlı hükümlünün ağır bir şekilde darp edildiğini, cam kırıklarının üzerinde sürüklenerek tekmelendiğini, aynı gün D. Ş.’in vermiş olduğu revire sevk talepli dilekçesinin karşılık bulmadığını, olaydan 5 gün sonra D. Ş.’in revire sevk edildiğini, ayrıca A. D. ve V. Ş.’in de başvurularından dolayı darp edilmiş olabileceğini düşündüğünü, yaşananlar sonrasında saldırıya uğrayan 4 odadaki 10 tutuklu ve hükümlü hakkında görevli memura direnme iddiası ile idarece soruşturma başlatıldığını, 10 tutuklu ve hükümlünün de uğradıkları saldırı sonucu yaralama suçundan savcılığa suç duyurusunda bulunduğunu” beyan ve iddia etmiştir.

Z. O. 28 Ocak 2021 tarihinde İHD Ankara Şubesi’ne yaptığı başvuruda abisi M. D.’nin yaşamış olduğu hak ihlallerini aktarmıştır. Beyana göre; “Abisinin Bolu F Tipi Hapisanesinde birçok hak ihlaline maruz kaldığını, kitap ,mektup ve sohbet hakkının elinden alındığını, yaklaşık 10 gün önce 2 hafta içinde 3 kez saldırıya maruz kaldığını, yaşanan hak ihlallerini protesto etmek amacıyla havalandırma esnasında oturma eylemi gerçekleştirdiğini, bu esnada gardiyanların saldırısına uğradığını, ayağına darbeler aldığını ayağının üzerine basmadığını, revire gitmek istediğinde götürülmediğini, birlikte kaldığı arkadaşı D. Ş. isimli kişiyi yanından alıp başka bir koğuşa naklettiklerini, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmadığı halde abisinin 10 gündür tek tutulduğunu, bu durumdan dolayı endişe ettiklerini” aktararak yardım talebinde bulunmuştur.

D. Ş. ile 10 Şubat 2021’de yapılan avukat görüşünde; “M. D. ve A. D. isimli mahpuslarla birlikte kaldığını, yasak olmayan kitapların dahi kendilerine verilmesinde sorun yaşadıklarını matbu gerekçelerle taleplerinin reddedildiğini, bu sebeple 22 Temmuz’dan bu yana pasif bir direniş içerisinde olduklarını, örneğin avukat görüşü için gittikleri yerden kendileri isteğiyle dönmediklerini, oturma eylemi yaptıklarını, 14 Ocak 2021 tarihinde M. D. aile görüşü için odadan çıktığı sırada infaz koruma memurların arama için geldiklerini ve yer değişikliği yapılacağı söylenildiğini, kendisinin böyle bir talebinin olmadığını yer değiştirmek istemediğini söylediğini, bunun üzerine 10 infaz koruma memurunun odaya girdiğini ve kolunu burktuklarını, yere düşüğünü, slogan attığını bunun üzerine memurların ağzını kapatmaya çalıştığını, bu durumun koridor boyunca sürdüğünü, kendisini götürdükleri odanın çok pis olduğunu, yerlerde yağ ve kan izlerinin olduğunu, daha önce odada kalan mahpusun akli dengesinin olmadığını bu sebeple odada alışılmışın dışında bir kirlilik olduğunu, vücudunda oluşan darp

izlerinin tespiti için revire çıkmak istediğini, 5 gün sonra ancak revire çıkarıldığını, revir doktorunun vücudunda oluşan darp izlerini tutanağa geçirdiği esnada infaz koruma memurların doktora baskı yaptığını düşündüğünü, muayene esnasında odada infaz koruma memurlarının da olduğunu ve kendisini soyunurken kameraya almak istediklerini, kameralı çekimi kabul etmediğini, yaşadığı duruma ilişkin suç duyurusunda bulunduğunu, 18 Ocak'ta yaptığı suç duyurusuna çıkış numarası verilmediğini, bunun üzerine hem kendisinin hem de avukatının suç duyurusunda bulunduğunu, infaz koruma memurlarına vurduğu gerekçesiyle kendisine disiplin soruşturması açıldığını, ancak olayda sadece kendisini savunmaya çalıştığını, revire çıkmak için uzunca beklemek zorunda kaldıklarını ” belirtmiştir.

M. D. ile 10.02.2021’de yapılan avukat görüşünde; “Tutuklu olduğu halde tek kişilik odada tutulduğunu, iletişim cezası aldığı için iki haftadır ailesi ile görüşmediğini, cezaevinde olumsuz şartları protesto etmek amacıyla oturma eylemi yaptıklarını” aktarmıştır. Avukat görüşü sonrasında avukat görüş odasının önünde oturarak slogan atmış ve infaz koruma memurlarınca sürüklenerek götürülmüştür.

M. D. ile 05.04.2021’de yapılan avukat görüşünde; “Kendisiyle aynı davadan arkadaşlarıyla, tutuklandıklarından beri hapisane koşulları düzeltilene kadar “gittikleri yerden dönmeme” eylemi yaptıklarını, son olarak, her gün yaptıkları gibi havalandırmaya çıkıp oturma ve geri dönmeme eylemi yaparken gardiyanların zor kullanarak içeri sokmaya çalışması sonucu, kolunu kapıya sıkıştırdıklarını ve kolunda derin çizik ve ekimozlar oluştuğunu, halen tek kişilik hücrede tutulduğunu, sürekli olarak iletişim cezası verildiğini, kendisiyle aynı davadan yargılanan arkadaşları D. Ş., İ. K. ve L. M.’nin 2 Mart 2021 tarihinde İzmir 2 Nolu F tipine istekleri dışında sevk edildiklerini” aktarmıştır. Görüşme sonrası avukat görüş odasının önünde oturarak slogan atmış ve gardiyanlarca sürüklenerek götürüldüğü gözlenmiştir.

Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Hapishanesi

Z. K. 05.03.2021 tarihinde annesi M. K. ile ilgili yaptığı başvuruda; “Annesi M. K.’in 24 Mart 2021 tarihinde kalp krizi geçirdiği esnada cezaevi idaresi tarafından görevlendirilen kolluk güçlerinin insanlık onuruna aykırı bir şekilde kelepçe takmak istediklerini, kolluk güçlerinden birinin ‘bana yetki verseler şuradan kafana sıkırım, terörist bir pislikten kurtuluruz” dediğini” aktarmıştır.

Karabük T Tipi Kapalı T Tipi Kapalı Hapishanesi

S. B. 10 Şubat 2021 tarihinde İnsan Hakları Derneği Adana Şubesi’ne oğlu A. B. için yaptığı başvuruda; “Oğlunun son dönemde yaşanan tecrit durumundan ötürü açlık grevine girdiğini, oğlunun sağlığından endişe duyduğunu” aktarmıştır.

Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Tipi Kapalı Hapishanesi

Avukatı, 19 Ocak 2021’de başvuru yaparak müvekkili F. Y.’ın işkence ve kötü muamele gördüğünü, müvekkilinin yazmış olduğu mektubu aktarmıştır. Mahpusun beyanına göre; “23.12.2020 tarihinde saat 09.00’da açık spor faaliyeti kapsamında kendisiyle birlikte 5 mahpusun halı sahaya spor faaliyetleri kapsamında çıkarıldığını, halı sahaya gittiklerinde futbol topunun olmadığını, İnfaz Koruma Memurlarından top talep ettiklerini ancak topun patladığı bu sebeple veremeyeceklerini söylediklerini, kendisinin ise depoda bir adet topu olduğunu ve bunun verilmesini talep ettiğini ancak depodaki topun da verilemeyeceğinin söylendiğini, halı sahaya çıkarken üstünün oldukça ince olduğunu ve üşümeye başladığını, futbol topunun da olmaması sebebiyle koşuşuna geri dönmek istediğini görevli infaz koruma memurlarına bildirdiğini ancak geri dönüş yapılmaması sebebiyle tek çare kapıya vurarak infaz koruma memurlarına ulaşmaya çalıştığını, saat 09:30 civarı infaz koruma memurlarının geldiğini ve “Ne vuruyorsun kapıya” diye kendisine kızdıklarını, kendisinin üşüdüğü için koşuşa geri dönmek istediğini söylediğini, görevli infaz koruma memurlarının “Sen gel bakalım” diyerek kendisini aldıklarını ve infaz koruma odasına götürdüklerini, burada başkanın kendisiyle konuşacağı söylendiğini, kendisini kameraların olmadığı bir odaya götürdüklerini, odaya girdiğinde iki İnfaz Koruma Memurunun “ Biz seninle mi uğraşacağız lan! Ne dilekçe yazıp duruyorsun, ne hakkını arayıp duruyorsun, neymiş senin hakkın biz senin kölen miyiz, bize gardiyanlık yaptırma” diyerek vurmaya başladıklarını, özellikle yüz ve göğüs bölgesine vurduklarını, boynunu sıkıktıklarını, aldığı darbeler sebebiyle başının döndüğünü ve dizlerinin üzerine çöktüğünü, ayağa kalktığında ise kaba dayak atılmaya devam edildiğini, sonrasında “ Bir daha senin adını duyarsak seni... (sinkafli kelime)... yaparız” şeklinde tehdit ettiklerini ve koşuşuna geri götürdüklerini, koşuşa girdiğinde işkenceden dolayı vücudunun çeşitli yerlerinde morluklar ve ekimozlar oluştuğunu, kendisini kötü hissetmesi sebebiyle saat 09:45 civarı LKP’yi arayarak revire çıkmak istediğini bildirdiğini, 10 dakika sonra kurum müdürü ile birlikte içlerinde kendisini döven infaz koruma memurlarının olduğu kalabalık

bir grubun odaya girdiğini, "Senin derdin ne, neden bizi şikayet ediyorsun, neden mahkemeye yazıyorsun, yok evrakımı göndermediler, yok mektubumu göndermediler, seninle mi uğraşacağız, hainler, şerefsizler" diyerek kurum müdürünün kendisine 5-6 kere tokat attığını ve sonra odadan çıktığını, kendisini döven ve yukarıda açıkça izah edildiği memurun arama yapalım diyerek tüm eşyalarını dağıtarak aradığını, arama sonrası yatak çarşafı, giysilerinin bir kaçına el konulduğunu, çamaşır ipini kopardıklarını ve eşofman üstünü çöpe atarak odadan çıktıklarını, saat 10:30'da ise mide bulantısı ve baş ağrısı sebebiyle revire çıkma talebiyle tekrar LKP'yi aradığını, kimsenin gelmemesi üzerine 11:30'da acil butonuna bastığını, bunun üzerine görevli başka bir memurun geldiğini ancak kendisini revire götürmeyeceklerini söylediğini, saat 14:00 gibi revir talebiyle LKP'yi bir kere daha aradığını, yine kendisini revire götürmediklerini, gece 22:15 civarı baş memur ve iki infaz koruma memurunun kendisini kontrole geldiğini ancak yine hastaneye götürmediklerini, 24.12.2020 ve 25.12.2020 tarihlerinde sağlık durumu ve gördüğü işkenceye ilişkin olarak resmi kurumlara gönderilmek üzere 4'er adet dilekçe yazdığını ancak gönderdiği dilekçelerin akıbetinden haberinin olmadığını, gönderilmediğini düşündüğünü, 24.12.2020 tarihinde saat 16:30 civarı revire götürüldüğünü, doktorun vücudunda oluşan ekimoz ve morlukları yazdığını ancak darp raporunun kendisine verilmediğini" aktarmıştır.

Sincan 3 Nolu Yüksek Güvenlikli Tipi Kapalı Hapishanesi

N. A., 20.01.2021 tarihinde kardeşi M. A. için Diyarbakır Şubemize yaptığı başvuruda; "Kardeşinin 7 yıldır cezaevinde olduğunu, şu an Ankara Sincan 3 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı cezaevinde kaldığını, en son geçen hafta kız kardeşini cezaevinden arayarak "Beni dövdüler, bana çok kötü işkence yaptılar, burnum kanadı, kolum ve kasıklarımda çok ciddi hasar oluştu, ısrarla talep etmeme rağmen beni hastaneye de götürmediler. Günlerce hem vücudumda oluşan acılardan hem de sürekli beni tehdit ettiklerinden dolayı uyuyamadım. Ciddi fiziksel ve psikolojik şiddet görmekteyim. Can güvenliğim bulunmamaktadır, beni her an öldürebilirler." dediğini, kardeşinin kaldığı cezaevinde ciddi bir biçimde işkence gördüğünü, kardeşinin üzerinde ciddi bir baskı, psikolojik ve fiziksel işkence bulunduğunu" aktarmıştır.

Sincan Kadın Kapalı Hapishanesi

M. H., 09.03.2021'de eşi D. H. için yapmış olduğu başvuruda; "Eşi D. H.'nin, yargılandığı Hakkari Ağır Ceza mahkemesinde yapılacak olan duruşması için Sincan hapishanesinden Hakkari'ye nakli sırasında 12.02.2021 tarihinde getirildiği Van T Tipi hapishanesinde çıplak arama dayatmasıyla karşılaştığını, bu uygulamayı kabul etmediği için gardiyanlar tarafından darp edilerek yere yatırılarak zorla elbiselerinin üzerinden çıkartılarak darp ve işkence edildiğini, yüzü, gözü morluklar içinde bırakılıp bu haliyle mahkemeye çıkartıldığını, uğradığı işkenceler nedeniyle savunma yapmadığını" aktarmıştır.

Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesi

E. K. 26 Mart 2021 tarihinde İHD Genel Merkezine yaptığı başvuruda; "Eşi H. K.'ın, Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan Tokat Çamlıbel E Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda 2 yıl önce sevk edildiğini, bu 2 yıllık süre zarfında kurum içerisinde gerçekleşen bir olay hakkında kurum idaresine tanık sıfatıyla Habip Kılıç'ın ifade verdiğini, eşinin mahpuslar aleyhine ifade vermesi üzerinde koğuştta kaldığı diğer mahpusların Habip Kılıç'ı ispiyonculukla suçladığını, kendisini burada istemediklerinin söylendiğini ve H. K.'ın mahpuslar tarafından darp edildiğini, eşinin koğuşunun bu olaydan sonra kurum idaresince değiştirildiğini ancak mahpusların baskısının devam ettiğini, H. K.'ın başka bir hapishaneye sevk edilmesi hususunda çeşitli tarihlere başvurular yaptığını ancak sevk talebinin gerekçesiz olarak kabul edilmediğini, H. K.'ın en son telefonda ağlayarak olayları ailesine anlattığını ve artık bu duruma dayanmadığını, başka kuruma sevkinin yapılmaması halinde cebinde ip taşıdığını ve kendisini asacağını söylediğini, ailesi olarak endişeli olduklarını" belirterek derneğimizden yardım talep etmiştir.

DİSİPLİN CEZALARI VE İNFAZ

Hapishanelerde her türlü hak talebine ya da ihlallere karşı verilen tepkilere hapishane idareleri tutanak tutarak ve disiplin soruşturması başlatarak karşılık vermektedir. Üstelik bu uygulamalar mahpusların birbirleriyle selamlaşmaları ya da hal-hatır sormaları gibi son derece keyfi gerekçelere de dayanabiliyor. Hapishane yaşanan hak ihlallerini ve baskıları dışarıya bildirmek de disiplin soruşturmasına gerekçe olabiliyor. Disiplin soruşturmaları neticesinde mahpuslara haberleşme hakkı cezaları, hücre cezaları verilebilmektedir. Ancak daha önemlisi bu soruşturma ve cezalar bahane edilerek infazları yakılmaktadır. Zaten İnfaz Kanunu'ndan kaynaklanan haklar hapishane idarelerinin tercihlerine göre uygulanabilmektedir. Ağır hasta olan ve cezalarının son yılında olan mahpuslar, iyi hali olan mahpuslar dahi tahliye edilmemektedirler. Disiplin soruşturmaları ve cezalar nedeniyle iyi halden denetimli serbestlik hakkı zaten mahpuslara kullanılmamaktadır. Bu açıdan hapishanelerde mahpusların son üç ayda en çok karşılaştığı sorunlar şöyle sıralanabilir:

- Şartlı tahliye koşulları sağlanmasına rağmen keyfi gerekçelerle tahliyeler uzatılmakta ve gözlem kurulu kararıyla bu uygulama gerçekleştirilmektedir. Hapishanelerde bu durumda olan pek çok mahpus bulunmaktadır.
- Koşuş değişikliği talepleri reddedilmektedir.
- Kamu kurumlarına gönderilen ve kapalı ve denetim dışı olması gereken mektuplardaki ifadeler nedeniyle mahpuslara soruşturmalar açılmaktadır.
- Kırıkkale F Tipi Hapishanesi'nde kaçak elektrik kullanıldığı gerekçesiyle mahpuslar hakkında soruşturmalar açılmıştır.
- Kırıkkale F Tipi Hapishanesi'nde ses ve gürültü yaptıkları nedeniyle mahpuslara hücre cezası verilmiştir.
- Kırıkkale F Tipi Hapishanesi'nde bir mahpusun yazdığı kurgusal romana el koyulmuş ve mahpusa disiplin cezası verilmiştir.
- Bir mahpus 5 Mayıs 2020 tarihinden bu yana müşahede odasında kaldığını, 21 aydır telefon yasağı verildiğini, askeri nizamda ayakta sayımı kabul etmediği için 10 gün hücre cezası verildiğini ve kurum idaresinin kendisi ile bir yıldır görüşmediğini aktarmıştır.
- Bir mahpus hakkında herhangi bir disiplin soruşturması olmamasına rağmen 10 aydır hücrede tutulmaktadır.

Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesi

Mahpus A. B. ile 10 Şubat 2021'de yapılan avukat görüşünde; "B. G. adlı mahpusun 10 Şubat'ta tahliye olacağını, 1 hafta sonrasında ise B. A.'nin infaz süresinin dolacağını, F. Ş.'in 16 Nisan da tahliye olabileceğini, C. K.'ın da Nisan ayı içerisinde tahliye olması gerektiğini, O. T.'un ise Ekim ayında tahliye olması gerektiğini, Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'e ilişkin endişelerinin olduğunu, belirttiği mahpusların bu yönetmelik gerekçe gösterilerek koşullu salıverilme hükümlerinden yararlandırılmayacağına dair endişe ve korkularının olduğunu" aktarmıştır.

B. A. 01.03.2021 tarihinde yazdığı mektupta; "Kendisinin 2011 yılında Diyarbakır'da tutuklandığını ve örgüt üyesi olmamakla birlikte 12.5 yıl ceza aldığını, kendisine bu cezayı veren hakim ve savcının şu an FETÖ davasından dolayı cezaevinde olduğunu, 8 yıl önce AYM'ye başvuru yaptığını ancak şimdiye kadar sonuçlanmadığını, şu an şartlı tahliye ile cezasının tamamlanmış olduğunu, 3 yıldır herhangi bir disiplin cezası veya hakkında idare tarafından bir soruşturma açılmadığını, kendisinin 6 çocuk babası ve 7 torun sahibi olduğunu, ayrıca kronik astım hastası olduğunu, şartlı tahliye süresinin 22 Şubat 2021 tarihinde dolduğunu, bütün çocukları ve torunlarının o günü beklerken idarenin keyfi gerekçelerle

ve asılsız iddialarla tahliyesini 6 ay uzattığını, gerekçe olarak da; oda aramalarında kendilerine yardımcı olmadığını oysa 1 yıldır pandemi nedeniyle oda aramalarının yapılmadığını, oda arkadaşlarıyla sorun çıkarmadığı ve sosyo-psikoloğa çıkmadığını, örgüt ortamında kaldığının iddia edildiğini, oysa kendisinin örgüt üyesi olmadığı halde nasıl örgüt üyeliğinden ayrılıyorum diyeceğini, kendisinin örgüt üyesi olmadığını ve dosyasının AYM'de incelemede olduğunu, Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesinin kendisine ceza verirken örgüt üyesi olmadığını söylediğini, idarenin ise kendisini mahkemeye yerine koyarak keyfi gerekçeler ve sübjektif yorumları öne sürerek kendisini örgüt üyesi yapmak ve bunu da kendisinden yazılı olarak almak istediklerini, bunu kabul etmediği için de kendisine dışarı çıktığında 'halka zarar verecekmiş' gibi imalarda bulunulduğunu, zaten FETÖ davasından yargılanan hakim ve savcının niyet okuyarak 'örgüt üyesi olmadığı halde örgüt üyesiymiş gibi ceza vereceğiz' dediklerini, şimdi ise idare gözlem kurulunun bunu örgüt üyeliğine dönüştürerek şartlı tahliyesini 6 ay daha uzattığını, oysa dosyasının AYM'de olduğunu ve AİHM'in de 'Örgüt üyesi olmayan bir kişi örgüt üyesi olarak yargılanamaz' şeklinde bir kararı olduğunu, AYM cezasının bozarsa bunun hesabının kim tarafından verileceğini ve boşu boşuna 12,5 yıl yatmış olacağını, çocuklarının hepsinin geçimini zor sağladığını, oğlu ve iki kızının lisede okullarını terk etmek zorunda kaldığını, en son lise 2. Sınıfta okuyan kızını ikna ederek tekrar okumasını istediğini ancak çalışan kimse olmadığını" aktarmıştır.

Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesi

A. Ç. 29.12.2020 tarihinde yazdığı ve 02.01.2021 tarihinde tarafımıza ulaşan mektubunda; "Kendisine ağır bir tecrit uygulandığını, bu cezaevine geldiği 09.03.2020 tarihinden bu yana bir odada tek başına tutulduğunu, kendisi gibi ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü 20 arkadaşının daha olduğunu, şu an kaldığı odalarda 3 veya 4 kişinin kaldığını, birlikte havalandırmaya çıkabildiklerini, bu odaların birine geçme veya aynı ceza statüsündeki arkadaşının yanına verilmesine dönük yaptığı tüm başvuruların reddedildiğini, yine tüm ısrarlarına rağmen neden bu şekilde tutulduğuna dair resmi bir gerekçenin tarafına iletilmesini istediğinde kendisine bir cevap verilmediğini, yine verilen disiplin cezaları nedeniyle günde 5 saat olan havalandırma hakkının Haziran sonundan beridir günde bir saate düşürüldüğünü ve bunun 2021 Nisan ayına kadar devam edeceğini, ağırlaştırılmış tecrit içinde tecrit ya da hücre uygulamasına gidildiğini, bunun bir işkence uygulaması olduğunu, açıkça bir ayrımcılık uygulaması yapıldığını" beyan etmiştir.

19.02.2021'de S. S. ile yapılan avukat görüşünde; "Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik gerekçe gösterilerek şartlı tahliye hükümlerinden yararlanmasının engellenebileceğine dair kaygılarının olduğunu" belirtmiştir.

Sadık Sabancılar 29.03.2021'de tarihinde yolladığı mektupta; "Hapishanede süresiz-dönüşümlü açlık grevinin yaklaşık 5 aydır devam ettiğini, açlık grevinin meşru ve şiddet içermeyen bir eylem olmasına ve suç oluşturmamasına rağmen mahpusların kamu kurumlarına (CİMER'e) seslerini ve taleplerini duyurmak için dilekçe hakkı çerçevesinde Abdullah Öcalan'a hitaben kullandıkları "sayın" ifadesi nedeniyle idare tarafından grevci mahpuslar hakkında "suç ve suçluyu övme ve propaganda" suçlamasıyla adli ve disiplin soruşturmaları açıldığını, Yargıtay'ın "sayın" tabirinin propaganda oluşturmayacağına dair onlarca içtihadı ve kararı olmasına rağmen idari ve disiplin soruşturmalarının açılmaya devam ettiğini, oysa kamu kurumlarına gönderilen dilekçelerin kapalı ve denetim dışı olması gerektiğini;

Hapishane idaresi, Anayasa ve sözleşmenin 'özel hayatın gizliliği' ilkesine aykırı olan, AİHM'in hak ihlali olarak değerlendirdiği, yasal hiçbir düzenlemesi olmayan havalandırmaya takılan kamerayı kapatmaktan dolayı mahpuslara disiplin soruşturması açarak ceza vermeyi sürdürdüğünü; daha öncesinde 'korku-panik' yarattığı gerekçesiyle verilen cezaların İnfaz Hakimliği tarafından usule ve yasaya aykırı bulunarak kaldırıldığını, bu defa da hiçbir somut kanıt sunulmadan 'kurum araç, gereç ve tesislerine zarar verme' iddiasıyla soruşturma başlatılarak mahpuslara 1 ile 11 gün ve üstünde hücre cezası verildiğini, bunun yanında da savcılık tarafından sadece idarenin tuttuğu tutanağa dayanılarak, ayrıca herhangi bir inceleme ve tespitle bulunulmadan mahpuslar hakkında 270 TL zarar oluşturduğu gerekçesiyle soruşturma başlatıldığını ve bu kapsamda;

- Selçuk Çelik'e 11'e günlük 8 adet ve 1'er günlük 3 adet olmak üzere toplam 91 günlük hücre cezası
- Erdi Sidal'e 11'e günlük 8 adet ve 1'er günlük 2 adet olmak üzere toplam 90 günlük hücre cezası
- Sinan Akbayır'a 1'er günlük 8 adet olmak üzere 6 günlük hücre cezası
- Zeynel Karabulut'a raporla sabit olan fiziksel engeli ve yaşamını iki koltuk değneği ile sürdürme durumu bilinmesine rağmen idare tarafından kamera kapatma nedeniyle 1 günlük hücreye koyma cezası verilmiştir.

Hapishane idaresi, daha öncesinde İnfaz Hakimliğinin kaldırdığı cezalara itiraz ederek, ACM'de aylar öncesinde olmuş olan eylemlere dair yeniden değerlendirme yaparak bu defada hiçbir somut gerekçe sunmadan, üstelik ceza kararlarında

zararın oluşmadığını beyan edip yine de zarar verme gerekçesiyle soruşturma açıp disiplin cezaları verdiğini; bu kararların hukuki dayanaktan yoksun olduğunu, yasada 'eylemlerin öğrenilmesinden en geç iki gün içinde' soruşturmanın başlanacağı, soruşturmanın en geç 7 gün içinde tamamlanacağı, soruşturmanın niteliğine göre İnfaz hakimliğinin yazılı onayıyla soruşturmanın 7 gün kadar daha uzayabileceği açık olarak belirtilmiş olmasına rağmen aylar öncesindeki (5-6 ay) olaylarla ilgili keyfi kararlar verdiğini ve bu kapsamda;

- Kamerayı kapatma nedeniyle ayrıca Selçuk Çelik hakkında 1, Sinan Akbayır hakkında 1 olmak üzere ayrı ayrı soruşturma açıldığını;
- Hapishane idaresinin kamera kapatma esnasında 95,81 m²'lik alanda duvar boyasında zarar oluştuğu, 270 TL'lik masraf çıktığı gerekçesiyle yaptığı suç duyurusu sonucunda savcılık tarafından sadece idare tutanağı dikkate alınarak, ayrıca zararın oluşup oluşmadığına dair herhangi bir incelemede bulunmadan Selçuk Çelik, Erdi Sidal hakkında kamu malına zarar verme iddiasıyla 1 yıl ile 4 yıla kadar hapis istemiyle soruşturma açılıp iddianame düzenlendiğini;
- Sinan Akbayır hakkında da aynı gerekçeyle savcılık tarafından soruşturma açılıp 1 ile 4 yıla kadar hapisle cezalandırılması talebiyle iddianame hazırlandığını;
- Sinan Akbayır ve Zeynel Karabulut hakkında Disiplin Kurulu tarafından 15.03.2021 tarihinde yapılan 'akşam sayımı' ve keyfi aramayı engellemeye çalıştıkları ve bu esnada kapılara vurularak ses, gürültü ve panik oluşturdukları, devlet malına zarar verdikleri gerekçesiyle 50 TL masraf çıkarıp 3'e gün hücre cezası verildiğini;
- Bager Sayak'ın üzerinde 7 yıl çalıştığı ve yaklaşık 400 sayfadan ibaret olan roman taslağına, içeriği tamamen kurgusal bir edebi çalışma olmasına rağmen vasisine göndermek isterken hapishane idaresince el konulmuş ve açılan disiplin soruşturması sonucunda disiplin cezası verildiğini;
- Sinan Akbayır tarafından bir başka hapishanede bulunan Esra Soyaktaş'a gönderdiği, taahhütlü mektuba ve içinde bulunan iki öykü, bir makaleye hapishane idaresinin 'sakıncalı olduğu' gerekçesiyle 19.03.2021 tarihli, 2021/154 nolu kararla el koyduğunu;
- Murat Karayel, Resul Kocatürk, Zeynel Karabulut ve Selçuk Çelik adına posta yoluyla gelen ATILIM gazetesinin, 461. Ve 462. Sayıları, Eğitim Kurulu kararıyla Basın ilan kurumu tarafından reklam ve ilan verilmediği gerekçesiyle, verilmeyerek depoya konulduğunu" aktarmıştır.

19.02.2021'de A. A. ile yapılan avukat görüşünde; "Kuruma ait elektrik kabloları duvar sıvasının altından geçmesine rağmen kurum idaresi gelerek mahpusların bu kablolardan kaçak bağlantı yapmak suretiyle elektriği kaçak kullandıklarını söylediğini, kaçak elektrik kullandıkları iddiasıyla N. Ö. ve 2 mahpus hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını, A. A., E. E. ile birlikte kaldıkları odaya infaz koruma memurlarının gelerek kendilerine de aynı suçlamalarda bulunulduğunu, kaçak elektrik kullanıldığı iddiasıyla disiplin soruşturması için ifade verdiklerini, E. E. için aynı gerekçeyle daha öncesinde de dava açıldığını ancak beraat ettiğini" aktarmıştır.

Kırşehir E Tipi Kapalı Hapishanesi

M. D. ile 1 Mart 2021'de yapılan avukat görüşünde; "Hakkında herhangi bir disiplin cezası olmamasına rağmen 10 aydır hücrede tutulduğunu" aktarmıştır.

M. V. A. ile 1 Mart 2021'de yapılan avukat görüşünde; "5 Mayıs 2020 tarihinden beri müşahede hücrelerinde kaldığını, 21 aydır telefon görüş yasağı verildiğini, ayakta askeri literatürde tek sıra halinde kalkarak sayım vermelerinin istendiğini kabul etmediğinden kaynaklı hakkında disiplin cezalarının verildiğini bu sebeple 10 gün hücre hapis cezasının verildiğini, kurum idaresinin 1 yıldır kendileriyle görüşmediğini" aktarmıştır.

BASKILAR, İLETİŞİM YASAKLARI, DİĞER SORUNLAR

Doğrudan kişi güvenliği hakkını ve sağlık hakkını ihlal eden uygulamalar dışında hapisane yönetimleri çok çeşitli yöntemlerle mahpuslar üzerinde baskı kurmaya çalışmakta, çeşitli hak ihlalleri yaşatılmaktadır. Bu açıdan hapisanelerde mahpusların son üç ayda en çok karşılaştığı sorunlar şöyle sıralanabilir:

- Sosyal faaliyetler (spor, sohbet, kurs) tamamen durdurulmuştur.
- Yeni Yaşam, Evrensel, Birgün gazeteleri mahpuslara verilmemekte, gerekçe olarak da Basın İlan Kurumu'ndan resmi ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazetelerin hapisanelere alınmadığı söylenmiştir. Ayrıca Xwebun adlı dergi de mahpuslara verilmemiştir.
- Ailelerinden uzak hapisanelerde bulunan mahpusların sevk talepleri kabul edilmemektedir.
- Bolu F Tipinde kalan bir mahpusun anı-roman çalışmasının olduğu ancak bu yazılara Hapishane idaresi tarafından el konulduğu, el konulmasına ilişkin AYM'nin de ret cevabı verdiği aktarılmıştır.
- Pandemi döneminde mektupların gönderilmesinde ve alınmasında aksaklıklar yaşanmaya başlamıştır.
- Kargo yoluyla gelen kitap ve dergi gibi ihtiyaçların 'kurum güvenliğini tehlikeye sokacak' gerekçesiyle içeriye verilmesi engellenmektedir.
- Mektuplar genelde geç teslim edilmekte ya da gönderilmemekte, özellikle Kürtçe mektuplar tercüman yokluğu gerekçe gösterilerek aylarca bekletilip geri gönderilmektedir.
- Mahpuslar yazdıkları roman, öykü vb. taslakları yayımlamak üzere dışarı kargo ya da mektup olarak göndermek istediklerinde hapisane idaresi bu çalışmalara propaganda içerdiği gerekçesiyle el koyarak engellemeye çalışmakta.
- Temizlik için kullanılan paspas ve fırça boyları kesilmekte, talep edilmesine rağmen normal standart boydaki malzemeler verilmemektedir.
- Son dönemlerde avukat görüş yerlerinin dolu olması gerekçe gösterilerek kapalı görüş yerlerinde telefonla görüş yaptırılmak istenmektedir.
- Kantine satılan ürünler hem çeşit olarak az hem de fiyatları yüksektir.
- Mahpusların taleplerine rağmen çelik veya tahta kaşık verilmemekte, sağlıksız plastik malzemeler verilmektedir.
- Korona tedbirleri hiçe sayılarak koşullar sürekli olarak aranmakta, koşullara kalabalık olarak girilmekte ve eşyalara çıplak elle dokunulmaktadır.
- Kırşehir E Tipi Hapishanesinde bulunan iki mahpus çatı katında bir hücrede kalmakta, sürekli olarak eğik pozisyonda durmak zorunda kalmalarından kaynaklı olarak sağlık sorunları yaşamaktadır. Ayrıca kendilerine günde yarım saat sıcak su verilmekte, temizlik ve hijyen imkanlarının yoksun kalmaktadırlar.
- Mahpusların oda değişim talepleri karşılanmamaktadır.
- Özel hayatın gizliliğini ihlal eden yaşam alanlarına takılan kamera ile izlenme devam etmektedir.

Z. M. 15 Ocak 2021 tarihinde yazdığı mektupta; "2015 yılında yol parasını karşılayarak Kırıkkale F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, Urfa/Siverek T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil olduğunu, 2016 yılında da Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini, ailesinin Urfa'da oturması ve Diyarbakır'a da yakın olması nedeniyle bunu problem etmediğini, ancak 14 Temmuz 2020 tarihinde Urfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklin var denilerek Bolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna getirildiğini, kendi irade ve talebi dışında nakil yapıldığını, tekrar ailesinin yanında bir cezaevine nakil talep ettiğini" aktarmıştır.

H. K. ile 10 Şubat 2021'de yapılan avukat görüşünde; " Yargılama süreçlerine ilişkin 12-15 kişinin Sincan Hapishanesi'ne sevk edildiğini, sevk edilen kişiler içerisinde Ü. D. ve U. D. adındaki iki kardeşin de olduğunu, 20 kişinin ise Kayseri hapishanesinden Ankara Sincan hapishanesine sevk edildiğini duyduğunu ancak net bir bilgisinin bulunmadığını, anı-roman çalışmasının olduğunu ancak bu yazılarına Hapishane idaresi tarafından el konulduğunu, el konulmasına ilişkin AYM'nin de ret cevabı verdiğini, başvuruyu AİHM'e taşımak istediğini, hastaneye gidip gelmesinden kaynaklı kendisi dahil 6 kişiyle birlikte karantina koşullarında kaldığını, 3 aydır hapisanede tadilat yapıldığı gerekçesiyle oda değişim taleplerinin kabul edilmediğini, spor faaliyetlerinin durdurulduğunu" aktarmıştır.

M. Ş. ile 10 Şubat 2021’de yapılan avukat görüşünde; “Pandemi gerekçesiyle mektup ve gönderilerde sıkıntı yaşadığını, Xwebûn adlı süreli yayının kendisine verilmediğini, buna ilişkin itirazlarda bulunduğunu ancak sonuç alamadığını, açlık grevinde olduğunu, bu hafta itibarıyla 16. Grubun açlık grevine girdiğini, açlık grevinde olan kişilere 1,5 litre su, limon ve şeker verildiğini” belirtmiştir.

Kayseri Kadın Kapalı Hapishanesi

Ş. Ç., H. D., H. B., A. T., M. P., G. A., S. O., A. B., M. A., G. S., M. S., F. G.’in 22.03.2021 tarihinde yazdıkları mektupta; “Her tutuklu ve hükümlünün hakkı olan haftada 10 saat spor aktiviteleri olması gerekirken 1 saatlik spor etkinliğinin dahi pandemi gerekçesiyle ellerinden alındığını ve arkadaşlarıyla görüşmelerinin engellendiğini; basın yayın organlarını takip edebilmek amaçlı almış oldukları Yeni Yaşam ve Evrensel gazetelerinin yasaklı olmamasına rağmen kendilerine verilmediğini; kargo yoluyla gelen kitap ve dergi gibi ihtiyaçlarının ‘kurum güvenliğini tehlikeye sokacak’ gerekçesiyle içeriye verilmesinin engellendiğini; yaşamış oldukları sorunları çözmek amacıyla kurum müdürüyle görüşme talebinde bulduklarının ancak bu taleplerinin görmezden gelindiğini, kurum ikinci müdürüyle yapılan görüşmelerde de çözüm üretilmediğini; yaklaşık 2 ay öncesine kadar siyasi mahpuslar olarak 5 koşullarının bulunduğunu, ancak pandemi koşulları gerekçe gösterilerek hastaneye giden tüm arkadaşlarının küçük bir odada kısıtlı olanaklarla yaşamaya mecbur bırakıldığını, cezaevi idaresinin hiçbir tedbir yöntemi geliştirmeyip tuvalet ve banyonun iç içe olduğu, maksimum kapasitesinin 8 kişi olduğu odada 13 kişi ve daha fazla mahkumun tutulduğunu, hastaneden dönen arkadaşlarının karantina odalarında tutulmaları sonucu var olan iki odalarına karantinada bulunan hasta arkadaşlarını yerleştirmek zorunda kaldıklarını, dolayısıyla kendileri var olan üç koşu dağılarak kapasite üzerinde kalmaya mecbur bırakıldıklarını, şu an da koşu dağ 16 kişi kalmak zorunda olduklarını, ancak koşu kapasitesinin en fazla 12 olduğunu, bundan dolayı arkadaşlarının yerlerde yatmak durumunda kaldıklarını, yerde yatan arkadaşları için ranza talep etmelerine rağmen ranzanın verilmediğini, yine koşu sayımları göz önüne alınarak yeni koşu açılmasını istemiş olmalarına rağmen bu taleplerinin de reddedildiğini; tekli hücrelerde kalan mahpusların yaşam koşullarının standartların çok altında olduğunu, insanlık dışı koşulların oluşturulduğunu, mahpusa ceza içinde ceza yaşatıldığını, hücrenin mutfak bölümü olmadığından mahpusların mutfak ihtiyaçlarını tuvalet ve banyonun olduğu bölümde karşıladıklarını, tekli hücrelerde kalan mahpusların havalandırma saatlerinin çok kısıtlı olduğunu, ikili çıkmalarına rağmen günde sadece 1 saat uygulandığını ve bunun dışında hiçbir etkinlik sağlanmadığını; tahliye olan arkadaşlarının depolardaki kitapların aynı odada bulunduğu arkadaşlarına bırakmak istemesine rağmen bu talebin göz ardı edilip bırakılan kitapların geri dönüşüme gönderilmek istendiğini, buldukları odanın butonunun bozuk olduğunu, tamir edilmesi için talepte bulunmalarına rağmen tamir edilmediğini, acil bir sağlık sorunu vb. durumların hayati tehlike teşkil ettiğini” aktarmışlardır.

Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesi

A. A. 19.02.2021’de ile yapılan avukat görüşünde; “Kürtçe mektupların gönderiminde aksama yaşandığını, kurumda tecridi protesto etmek için mahpusların dönüşümlü şekilde açlık grevine girdiğini, açlık grevi giren mahpuslara B12 vitamini ve iyaşelerin verildiğini” aktarmıştır.

S. S. ile 19.02.2021’de yapılan avukat görüşünde; “Abonesi olduğu dergilerin kendisine verilmediğini, 2 ayda 1 defa olmak üzere spora çıkartıldıklarını ancak spor faaliyetlerinin iptal edildiğini” belirtmiştir.

Sadık Sabancılar 29.03.2021’de tarihinde yazarak yolladığı mektupta; “Korona Virüs tedbirleri gerekçesi ile mahpusların 1 yılı aşkın bir süredir açık görüş, atölye, kurs ve sohbet faaliyetlerine çıkartılmadıklarını geçen bu süre zarfında mahpusların koşu koşu 1 saat spora çıkarılmaya başlandığını, sonrasında da spora çıkarmanın keyfi biçimde her koşunun sadece iki ayda bir defa olmak üzere spora çıkarılacaklarının söylendiğini;

Günlük periyotlarla çıkan muhalif Yeni Yaşam, Evrensel gibi gazeteler ve bütün sosyalist gazetelerin son yapılan İnfaz kanunu değişikliği gerekçe gösterilerek mahpuslara verilmediğini; dergiler ile ilgili olarak fatura, abonelik şartı getirilerek faturasız gelen dergilerin mahpuslara verilmediğini, dışarıdan mahpuslara gönderilen kitapların da yine infaz düzenlemesi gerekçe gösterilerek asgari 2 aydan önce mahpuslara teslim edilmediğini;

Mektupların genelde geç teslim edilmekte olduğunu, ya da gönderilmediğini, özellikle Kürtçe mektupların tercüman yokluğu gerekçe gösterilerek aylarca bekletilip gönderilmekte olduğunu ve gelenlerin de aynı şekilde geç verildiğini; mahpusların yıllarca emek vererek yazdıkları roman, öykü vb. taslakları yayımlamak üzere dışarı kargo ya da mektup olarak göndermek istediklerinde hapishane iradesinin bu çalışmalara propaganda içerdiği gerekçesiyle el koyarak engellemeye çalıştıklarını

ve aynı zamanda da disiplin soruşturmaları açarak ceza verdiklerini, hapisane idaresinin adeta kendisini basın savcısının yerine koyarak mahpusların edebi, bilimsel ya da kültürel alanlarda üretim yapmasını önlemeye çalıştığını;

Mahpuslara gönderilen eşyaların birçok defa denetimden geçtikten sonra teslim edildiğini, buna rağmen hapisane idaresinin devreye koyduğu bir uygulamayla yer değişikliği yapan veya hücre cezası için başka koğuşa götürülen mahpusların bütün eşyalarının X-Ray cihazından geçirildiğini;

Temizlik için kullanılan paspas ve fırça saplarının boyları kesildiği için bunlarla temizlik yapılamayacak kısa olduğunu, bu çek-pas sopalarıyla temizlik yapmak için olağanüstü çaba sarf etmek (yerlere kadar eğilmek vb.) gerektiğini, defalarca bu durumun idareye bildirilmesine rağmen, idarenin normal standartlardaki çek-pas sopalarnı mahpuslara vermediğini”

Son dönemlerde avukat görüş yerlerinin doluluğu gerekçe gösterilerek avukat-müvekkil görüşleri, kapalı görüş yerlerinde telefonla yaptırılmak istendiğini, oysa avukat ve müvekkillerinin görüşlerinin duyulmayacağı ancak görülebileceği uygun yerlerde yaptırılmasının zorunlu olduğunu, hapishanede boş avukat-müvekkil görüşüne uygun yedek odalar bulunmasına rağmen yaptırılmadığını;

Mustafa Kocatürk, Sadık Sabacılar ve Resul Kocatürk'e aileleri tarafından posta kolisi ile gönderilen nevresim takımları 'kantinde satıldığı gerekçesiyle' kendilerine verilmeyip depoya kaldırıldığını;

Mahkeme ve İnfaz Hakimliğinin mahpuslar lehine olan kararlarının ya uygulanmadığını ya da bu kararları boşa çıkarabilecek yeni idari kararların alındığını ya da kararların çok geç uygulandığını, örneğin; mahpusların birbirine kitap hibe edebileceklerine dair İnfaz Hakimliği kararının talebe rağmen uzun süre (6 ay) uygulanmadığını, sonrasında pandemi tedbirleri (kitaptan korona bulaşacağı iddiasıyla) gerekçesiyle uzun süre kitap hibesi yapılmayacağına dair eğitim kurulu kararı alındığını, uzun uğraşlardan sonra bu kararın itiraz sonucunda İnfaz hakimliğince kaldırılınca kitap hibesinin gerçekleşebildiğini;

Haftalık telefon görüşmelerinde mahpusların 10+10 dakika şeklinde iki numarayı araması idare tarafından engellemesine karşı kararın iptal edilmesi talebiyle mahpusların infaz hakimliğine yapmış olduğu başvurunun, İnfaz Hakimliği tarafından reddedilerek bu kararın onaylandığını;

Kurum kantininde satılan ürünlerin hem çeşit olarak az hem de pahalı olduğunu, neredeyse her ay fiyat listesi hazırlandığını, istenen ürünlerin kurum kantinine getirilmediğini;

Mahpusların taleplerine rağmen metal ya da tahta kaçıklar verilmediğini, mahpuslara hijyen açısından oldukça sağlıksız olan plastik kaşıkların verildiğini;

Korona salgını gerekçesiyle mahpusların sohbet, açık ziyaret vb. faaliyetleri yaptırılmazken koğuş aramalarının halen devam ettirildiğini” aktarmıştır.

Kırşehir E Tipi Kapalı Hapishanesi

M. D. ile 1 Mart 2021'de yapılan avukat görüşünde; “10 aydır hücrede tutulduğunu, bulunduğu hücrenin çatı katında olduğunu, tavan yüksekliğinin oldukça düşük olduğunu, ayağa kalktığında kafasının tavana değdiğini bu sebeple hücre içerisinde sürekli eğilir pozisyonda kalmak zorunda kaldığını, kurumun oldukça kirli olduğunu, yan koğuşlarından kendi koğuşuna kötü kokular geldiğini, kurumda her gün kendilerine sadece yarım saat su verildiğini, vücut ve hücre temizliği dahil tüm temizliği sadece bu yarım saat içerisinde yapmak zorunda kaldıklarını, giysilerinin hücrede kaldıkları gerekçesiyle yıkanmadığını, sıcak suyun ise haftada sadece 2 gün yarım saat verildiğini, yarım saat içerisinde banyo yapmaları ve giysilerini elleriyle yıkamak zorunda kaldıklarını, banyo yapmaları için ayrı bir yer olmadığını, duş almak için kafalarını eğdiğini ve musluktan akan suyla kafasını yıkamaya çalıştıklarını, hücre içerisinde mutfak, yattıkları yer ve tuvaletin birlikte olduğunu” aktarmıştır.

M. V. A. ile 1 Mart 2021'de yapılan avukat görüşünde; “ Kaldığı koğuşun 6 adım uzunluğu 3 metre genişliğinin olduğunu, yatak ve tuvalet yerinin aynı olduğunu, tutuklu olarak kurumda bulunmalarına rağmen günlük sadece 20 dk. havalandırmaya çıkarıldıklarını, 5 Mayıs 2020 tarihinden beri müşahede hücrelerinde kaldığını, 21 aydır telefon görüş yasağı verildiğini, ayakta askeri literatürde tek sıra halinde kalkarak sayım vermelerinin istendiğini kabul etmediğinden kaynaklı hakkında disiplin cezalarının verildiğini bu sebeple 10 gün hücre hapis cezasının verildiğini, kurum idaresinin 1

yıldır kendileriyle görüşmediğini, spor dahil tüm sosyal ve kültürel aktivitelerden 3 yıl boyunca yararlanamadıklarını, aile görüş yasağı sebebiyle ailesini 1 yıldır göremediğini, bulunduğu odanın soğuk olduğunu, hücresinin rutubetli olduğunu, rutubetten dolayı meyvelerin küf tuttuğunu, odada ısıtma sisteminin olmadığını, kurumda sıcak su olmadığı için çay dahil herhangi bir sıcak içecek içemediğini, kafasını tuvalette yıkamak zorunda kaldığını” belirtmiştir.

Konya/Ereğli T Tipi Kapalı Hapishanesi

İ. S. ile 15.02.2021’de yapılan avukat görüşünde; Uzun süre hücrede tutulan başvuru sonunda siyasi tutuklulukların bulunduğu koşula alındığını ancak siyasi tutukluların 9 kişi olmalarına rağmen hapishane yönetimince kasıtlı olarak 5 ve 4 er kişilik şekilde ayırıldıklarını; siyasi koşulların arasına güvenlik gerekçesi ile adli koşu koyduklarını; Adli koşu altında bulunan tutuklu/hükümlülerin ırkçı tutumlar sergileyerek defalarca avluda sözlü tacizlerde buldukları, siyasi koşulları ırkçı söylemlerle tehdit ettikleri, karşı karşıya geldikleri takdirde birbirlerine zarar vereceklerini ifade etmeleri nedeniyle siyasi tutsakların telefon görüşüne, kapalı görüşlere, revire vs. nedeniyle koşullarından çıkmaları gerekmesi halinde koridorda adli mahkumların bulunması halinde “derhal koşullara geri dönün” şeklinde tedbir aldıkları, bu durumdan dolayı kendilerini güvende hissetmediklerini; güvenlik endişesi dışında, başvuru, ailesi tarafından gönderilen Kürtçe kitapların keyfi olarak inceleme süresinin uzatıldığı bu nedenle kitap alamadığını, Pandemi nedeniyle getirilen kısıtlamalardan olan spor salonuna çıkmama cezasının kaldırılmasına rağmen siyasi tutsakların açlık grevinde olmasından dolayı yeniden spor faaliyetlerinden kısıtlanması, cezaevinde genel olarak her yapılan kısıtlamanın keyfi olarak pandemi koşullarına bağlanmasının, cezaevi koşullarını zorlaştırdığını” aktarmıştır.

Sincan Kadın Kapalı Hapishanesi

R. E. tarafından 02.02.2021’de tarihinde yazılarak gönderilen mektupta; “Sincan Cezaevinde yaklaşık olarak 5 yıldır tutuklu olduğunu, neredeyse cezasının bitmesine rağmen davasının hala devam ettiğini; oda değişim taleplerinin karşılanmadığını, pandemiden önce de bu konuda sıkıntı yaşadıklarını ve taleplerinin kabul edilmediğini ancak son bir yılda her taleplerinin karşısına pandeminin bahane olarak ileri sürüldüğünü, bu süreç içinde onlarca gardiyanın odaya girip arama adı altında her şeye dokunup talan etmesinin bu gerekçeyi çürüttüğünü, ayrıca karantinaya alınması gereken arkadaşlarının koşu içine konulduğunu; koşu değişim talebine gerekçe göstermesinin istendiğini, oysa insanın toplumsal bir varlık olmasından kaynaklı olarak tecridin, insan doğasına aykırı olduğunu, aynı zamanda psikolojik daralma yaşadığı için yakın zamanda hastanelik olduğunu, psikolojisinin fiziksel durumunu da etkilediğini, cezaevinde yapılacak en ufak bir değişikliğin dahi iyi geleceğini ancak bu isteğinin reddedildiğini” aktarmıştır.

Ö. D. tarafından 22.02.2021’de tarihinde yazılarak gönderilen mektupta; “Yaklaşık 5 yıldır tutuklu olarak yargılandığını, nakil talep ettiğini ancak ‘kapasite dolu denilerek kabul edilmediğini; uzaklık, pandemi ve ekonomik krizin bu mağduriyeti daha da ağırlaştırdığını” aktarmıştır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

I) Ulusal ve uluslararası insan hakları hukukunda; mahpusların hakları ile ilgili oldukça gelişmiş standartlar olmasına karşın mahpuslar ilgili hakları ve düzenlemeleri doğrudan kullanamamakta, tutuldukları yerlerde bulunan yetkililer aracılığı ile ancak kullanabilmektedir. Yetkililer, hapishane müdürleri, kaynağını uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve Anayasa’dan alan yasal düzenlemelere aykırı işlemler ve uygulamalar yapmaktadır. Bu durum mahpuslarda, ailelerinde, avukatlarında ve insan hakları örgütlerinde hapishane sistemine ilişkin ciddi güvensizlikler oluşturmaktadır. Bir bütün olarak bu saptamalar, hapis cezalarının infazında özgürlüğünden yoksun bırakılmanın kendi başına yeterli bir ceza olduğu gerçeğinin göz ardı edildiği ve gerek hapishanenin fiziksel koşulları ve gerekse uygulanan rejimin, çekilmekte olan cezanın şiddetini daha da arttırdığını göstermektedir. Mahpusluğun bu “ağırlaştırılmış” koşullarını etkin biçimde denetleyecek bir mekanizma bulunmamaktadır. Mahpusun avukat görüşü, arkadaş görüşü ve aile görüşlerinden mahrum bırakılması, yine dışarıyla iletişim bağı olan telefon, faks ve mektup hakkının engellenmesi

gibi uygulamalar insanlık onuruna aykırı uygulamalardır. Mahpusun işkence ve onur kırıcı ceza işlemlerine maruz bırakılması demektir.

2) BM Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 10. maddesinde açık bir şekilde **“Özgürlüğünden yoksun bırakılmış kişiler insani muamele ve insanın doğuştan kazandığı insan onuruna saygılı davranış görme hakkına sahiptir”** denilmektedir. Yine BM Mahpusların Islahı İçin Temel Prensiplerin 1. maddesinde; **“Bütün mahpuslara doğuştan sahip oldukları insanlık onurunun ve değerinin gerektirdiği saygıyla muamele yapılır”** denilmektedir. Oysa İç Anadolu Bölgesindeki cezaevlerinde insanlık onuruna yakışır muamele yapılmamakta ve mahpuslar şiddet, hakaret ve kötü muamele ve hak ihlallerine maruz kalmakta, hasta olanların tedavileri aksatılmakta, iletişim ve bilgi edinme hakları engellenmektedir.

3) Cezaevlerinde son dönemlerde artış gösteren işkence-darp vakalarına son verilmeli, sorumlu olan kişiler hakkında soruşturma açılmalı ve cezai yaptırımlar uygulanmalıdır. Mahpuslara yapılan işkence, onur kırıcı ve kötü muameleler Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile yasaklanmıştır. ***Madde3: İşkence Yasağı” Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tâbi tutulamaz.”***

4) Hapishanelere bağımsız sağlık kurumlarının girmesine ve inceleme yapmasına izin verilmelidir. Hapishanelerin denetiminde başta meslek kuruluşları ve insan hakları örgütleri olmak üzere ilgili kuruluşların yer alacakları şekilde yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

5) AİHS'in 14. maddesinde düzenlenen “Ayrımcılık Yasağı” ilkesine göre “Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.”

6) Hakkında yasaklama, toplatma kararı olmayan gazetelerin hapishanelere alınmasının önündeki engeller kaldırılmalı ve temini sağlanarak gazeteler mahpuslara verilmelidir. “Recep Bekik ve Diğerleri'nin” AYM'ye başvuruları (2016/12936): AYM, 27.03.2019 tarihinde ücreti ödenmiş, hakkında toplatma kararı olmayan süreli yayınların verilmemesinin Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan “ifade özgürlüğünün ihlal edildiğini” karar vererek şikâyetçilere 500 TL tazminat ödenmesine hükmetmiştir.

7) Ailelerinden uzakta olan mahpusların, maddi koşullar ve hastalıklar nedeniyle gelemeyen ailelerine yakın cezaevlerine nakil talepleri kabul edilmelidir.

AİHM, Abdulkerim Avşar (19302/09) ve Abdulkerim Tekin'in (49089/12) başvurularını inceleyerek 17 Eylül 2019 tarihinde, Türkiye'deki önemli sorunlardan biriyle ilgili ihlal kararı verdi. Ailelerinden uzak cezaevlerine nakledilen mahpusların hastalık sebebiyle ya da maddi sebeplerle kendilerini görmeye gelemeyen ailelerine yakın bir cezaevine nakledilme taleplerinin başvuru sahiplerinin somut koşulları dikkate alınmadan reddedilmesi, Sözleşme'nin 8. maddesi altında özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlali olarak görüldü ve başvuru sahiplerine 6.000 Euro tazminat ödenmesine hükmedildi.

8) Cezaevlerinde meydana gelen intihar vakalarının önüne geçmek için mahpusları ruh ve bedensel bütünlüklerine yönelik tehditler ortadan kaldırılmalı, insan onuruna yakışır uygulamalar

geliştirilmelidir. Gerekli önlemi almayan ve etkisi olan kişiler varsa etkin soruşturmalar yapılmalı ve yaptırımlar uygulanmalıdır.

Dünya Tabipler Birliği Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi'ne göre (1981): “Her insan ayrımcılık yapılmaksızın yeterli tıbbi bakım görme hakkına sahiptir.” Dünya Tabipler Birliği Tokyo Bildirge'ne göre: “Hekim, tıbbi açıdan sorumlu olduğu kişinin bakımıyla ilgili bir karar verirken klinik yönden bütünüyle bağımsız olmalıdır. Hekimin temel görevi, izlediği kişilerin sıkıntılarını azaltmaktır; kişisel, toplumsal ya da politik hiçbir güdü, bu yüce amaçtan daha üstün sayılmayacaktır.”

9) Yeterli ve sağlıklı beslenmek temel insan hakkıdır. Sağlık sorunları olan mahpuslar, doktorlarca reçete edilmiş yiyecekleri alma hakkına sahiptirler. Cezaevi idareleri tarafından hasta tutuklu veya hükümlülere diyete uygun yemek sağlanmalıdır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Ebedin Abi/Türkiye (B.No: 10839/09, 13/3/2018) bireysel başvurusunda hasta tutuklu veya hükümlüye diyete uygun yemek sağlanmaması ile ilgili olarak insanlık onuruyla bağdaşmayan muamele yasağının ihlal edildiğine hükmetmiştir.

10) Hapishanelerdeki sağlık personeli sayısı artırılmalıdır. Hastaların havasız, kışın soğuk, yazın sıcak ringler ile hastaneye sevk edilmesi, hastane önlerinde ringler içerisinde saatlerce bekletilmesi uygulamalarına son verilmelidir. Ağır hastaların ring araçları ile değil ambulansla hastanelere sevki sağlanmalıdır. Tek kişilik ring aracı tamamen kaldırılmalıdır.

11) Hastaların revire çıkarılmaları, hastaneye sevkleri hızlandırılmalıdır. Teşhis, tedavi ve kontrollerinin uzman hekimler tarafından yapılması sağlanmalıdır.

12) Kelepçeli muayene ve tedavi yöntemi uygulamasından vazgeçilmelidir. Bu uygulama nedeniyle birçok hasta mahpusun tedavisi yapılamamaktadır.

Her hasta mahpusun tıbbi etik gereği, her hastaya uygulanması gerektiği gibi, mahremiyetine saygı gösterilen bir ortamda, insan onuruna yakışır bir şekilde sağlık hizmeti alma hakkı vardır. Dünya Tabipler Birliği ve Türk Tabipler Birliği de yayınladıkları birçok metinde, hekimlerin mahpusları muayenesi esnasında kişinin içinde bulunduğu her türlü kısıtlılığın ortadan kaldırılmasını ve kişiyi kelepçeli, yatağa bağlı ve benzeri bir durumda muayene ve tedavi etmemelerini salık vermektedir. Türk Tabipler Birliği, Aralık 1994'te konuyla ilgili yayınladığı bildirmede kelepçelerin açtırılmasını “hekimin görevi” olarak nitelendirmektedir.

Avrupa İşkencenin ve İnsanlık-dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) Genel Raporu'nda da kelepçeli olarak tedavinin uygun olmadığı vurgulanmaktadır: “Sivil hastanenin kullanılması halinde, güvenlik düzenlemeleri konusu ortaya çıkacaktır. CPT bu bağlamda, tedavi almak üzere hastaneye gönderilen tutukluların gözetim nedenleriyle hastane yataklarına ya da diğer eşyalara fiziksel olarak bağlanmamaları gerektiğini vurgulamak ister. Güvenlik ihtiyaçlarını yeterli bir şekilde karşılayacak başka yollar bulunabilir ve bulunmalıdır; bu tür hastanelerde bir gözetim biriminin oluşturulması bu çözümlerden bir tanesi olabilir.”

BM Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için Prensiplerin Bütünü: “Madde 1- İnsani tarzda muamele yükümlülüğü: Herhangi bir biçimde tutulan veya hapsedilen bir kimse, insanîyetin ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygının gerektirdiği bir biçimde muamele görür”.

12) Uluslararası ve ulusal kanunlardan da anlaşılacağı üzere, mahpusların yeterli tıbbi yardım görme hakları mevcuttur. Bunla birlikte, mahpuslar insanlık onuruna saygılı bir biçimde muamele görme ve yaşama hakkına sahiptir. Fakat büyük bir sorun olan ve kamuoyunun vicdanını kanatan hasta mahpusların yaşamış oldukları sorunlar çözüm üretilmeden ortada durmaktadır. Teşhis ve tedavisi yapılmadan adeta işkence çektirilen, hapisanede hayatını kaybeden ya da ölümüne ramak kala bırakılıp kısa sürede hayatını kaybeden insanların olduğu bir toplum, adalete olan inancını da kaybeder. Türkiye hapisanelerinde bulunan hasta mahpusların acil ve kalıcı tedavileri yapılmalı, hapisane koşullarında tedavisi yapılamayan/yapılmayan hasta mahpusların da acilen infazları durdurulmalıdır.

Heyetlerimiz ve kurumumuz; *hapisane rejimi, fiziki koşullar ve uygulanan muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetim sağlanması gerektiğini tespit etmiştir*. İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'ne uygun şekilde, "bağımsız" ulusal denetim mekanizmalarının oluşturulması gerekmektedir. Tüm cezaevlerinde yaşananlara, hak ihlallerine, sağlığa erişim engellerine karşı Adalet Bakanlığı'nı, ilgili tüm kurum ve kuruluşları göreve davet ediyoruz.

İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi Hapishaneler Komisyonu